

Universiteit Utrecht

De Invloed van Etnische Geschillen op de Interne Dynamiek van een Vluchtelingenkamp

(Zuid-)Soedanese vluchtelingen in Kakuma, 1991-2016

Jara Bakx (4060199)

Bachelor Eindwerkstuk Geschiedenis

17 januari 2017

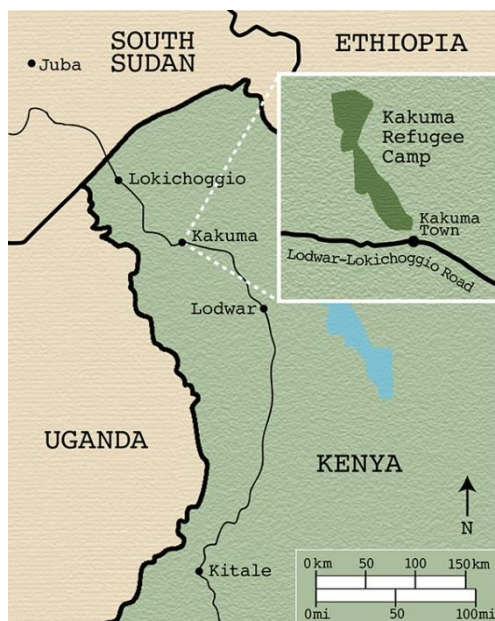

Aantal woorden: 8.313

Werkgroep: 4

Samenvatting

Etnische geschillen in een vluchtelingenkamp kunnen zorgen voor gewelddadige conflicten binnen een humanitaire ruimte. In dit eindwerkstuk is onderzocht in hoeverre de etnische geschillen tussen de (Zuid-)Soedanese vluchtelingen invloed hebben gehad op de interne dynamiek van vluchtelingenkamp Kakuma in Kenia, in de periode 1991-2016. Het is van belang dat er duidelijkheid bestaat over conflicten binnen vluchtelingenkampen en welke factoren hier invloed op hebben, om hier uiteindelijk een oplossing voor te kunnen vinden. Voorafgaand aan het onderzoek is er een standpunt ingenomen binnen het historiografisch debat betreffende de definitie van het begrip ‘eticiteit’. Meerdere auteurs vanuit uiteenlopende disciplines zijn tegen elkaar afgezet en er is voor gekozen etniciteit te beschouwen als een sociaal construct. Uiteindelijk heeft het onderzoek aangetoond dat de etnische geschillen de dynamiek in Kakuma op verschillende wijzen hebben beïnvloed. Zo vinden er dagelijks gewelddadige conflicten plaats tussen etnische groepen uit (Zuid-)Soedan in het kamp, die geregeld opblazen zodra dit in hun thuisland ook gebeurt. Tevens is er een maatschappelijke structuur in Kakuma ontstaan, welke heeft geleid tot veel wantrouwen tussen de etnische groepen. Als gevolg hiervan lijden veel vluchtelingen in Kakuma psychisch onder de dreigende sfeer tussen de etnische groepen. De uitkomst van het onderzoek betekent dat de achtergronden van de vluchtelingen bepalend kunnen zijn voor de dynamiek in een vluchtelingenkamp. Er wordt daarom aanbevolen dat de problemen tussen etnische groepen in een vluchtelingenkamp allereerst erkend worden. Vervolgens zou door de internationale gemeenschap gezocht moeten worden naar een oplossing. Zo bestaan er verschillende sociale initiatieven vanuit kleinschaligere organisaties die de saamhorigheid onder vluchtelingen proberen te bevorderen. Deze initiatieven zouden een groter platform moeten krijgen binnen de internationale gemeenschap.

Afbeelding 1: Ligging Kakuma Refugee Camp, Kenia.

Bron: M. Allen, 'Kakuma Map Project' (versie 29 januari 2012),

<https://www.behance.net/gallery/3005739/Kakuma-Map-Project> (10 januari 2017).

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Etniciteit in theorie en praktijk	5
Hoofdstuk 2 Soedan: Een Verdeeld Land	8
§2.1 Koloniale Tijd (1821-1956).....	8
§2.2 Eerste Burgeroorlog (1955-1972).....	10
§2.3 Tweede Soedanese Burgeroorlog (1983-2005)	11
§2.4 Zuid-Soedanese Burgeroorlog (2013-2016).....	13
Hoofdstuk 3 Van Ergens naar Nergens	14
§3.1 Gevlucht naar geweld	15
§3.2 Maatschappelijke structuren in Kakuma	17
Hoofdstuk 4 Zee van Onzekerheid: Externe Invloeden op Kakuma	18
§4.1 Humanitaire organisaties	19
§4.2 Keniaanse regering	22
Conclusie	24
Bibliografie.....	26
Bijlage 1 Emailgesprek met Heidi Anguria	29
Bijlage 2 Emailgesprek met Anneke van Drimmelen.....	36
Plagiaatverklaring.....	38

Inleiding

Na maanden lopen komen de Lost Boys van Soedan aan in Kenia. De honderden jongens zijn gevlucht, samen met nog duizenden anderen.¹ Soedan is voor de tweede keer verwickeld in een allesvernietigende burgeroorlog. Deze oorlog was echter niet vergelijkbaar met haar voorganger. Waar het land eerst in twee kampen te verdelen leek – het noorden tegen het zuiden – was er ten tijde van deze oorlog niet langer sprake van een eenduidige polarisatie. Ditmaal waren de spanningen tussen de verschillende etnische groepen in Soedan bepalend voor het verloop van de oorlog.² In Kenia hoopten de vluchtelingen te ontsnappen aan het geweld. In het noordwesten van het land werd een vluchtelingenkamp opgezet: Kakuma. In de jaren negentig van de twintigste eeuw zouden er tienduizenden vluchtelingen naar het kamp komen. Hier bleken de etnische geschillen tussen de (Zuid-)Soedanezen³ echter nog steeds niet opgelost te zijn. Dezelfde vluchtelingen die in zuidelijk Soedan nog tegenover elkaar stonden in het slagveld, moesten nu samen zien te leven in Kakuma.⁴

In dit eindwerkstuk zal onderzocht worden in hoeverre de etnische geschillen tussen de (Zuid-)Soedanese vluchtelingen invloed hebben gehad op de interne dynamiek van vluchtelingenkamp Kakuma in Kenia, in de periode 1991-2016.⁵ Om zo efficiënt mogelijk antwoord te geven op de hoofdvraag, is het onderzoek opgedeeld in vier delen. Allereerst zal het theoretisch kader van het onderzoek uitgewerkt worden, waarbij voornamelijk gekeken zal worden naar de definitie van het begrip etniciteit. Hierbij zal tevens een positie worden ingenomen in het historiografisch debat betreffende het begrip. Ten tweede zal er een overzicht gegeven worden van de geschiedenis van Soedan, waarbij de invloed van etniciteit een prominente rol zal innemen. In het derde hoofdstuk zal vervolgens de invloed van de relatie tussen de etnische groepen uit (Zuid-)Soedan op het dagelijks leven van de vluchtelingen aan bod komen. Het onderzoek zal beëindigd worden met een analyse van de invloed van de humanitaire organisaties betrokken bij Kakuma en de Keniaanse regering op de dynamiek van Kakuma ten gevolge van de etnische geschillen.

De structuur van het onderzoek voltrekt zich in de vorm van een trechter. Dit houdt in dat er breed wordt begonnen, waarna er steeds specifiekere wordt toegewerkt naar de hoofdvraag. Er is voor gekozen te beginnen met het bieden van een theoretische basis waarop de rest van de onderzoek zal rusten. Uiteindelijk zullen de deelvragen ieder van cruciale bijdrage zijn voor de beantwoording van

¹ D. Eggers, *What is the What*, vertaald door W. Scherpenisse en G. Baardman (San Francisco 2006), 320.

² D. H. Johnson, *Root Causes of Sudan's Civil Wars: Peace or Truce* (Woodbridge 2013), 84-101.

³ Sinds 2011 is Zuid-Soedan onafhankelijk van Soedan en daarmee een autonome staat geworden (uit: Johnson, *Root Causes of Sudan's Civil War*, 352.) In dit onderzoek zullen de vluchtelingen uit Zuid-Soedan afwisselend Soedanezen of Zuid-Soedanezen genoemd worden, afhankelijk van de tijdsperiode waarover wordt gesproken. Wanneer het gaat over de vluchtelingen van vóór 2011, zullen zij Soedanezen genoemd worden. Wanneer het gaat over de vluchtelingen van ná 2011, zullen zij Zuid-Soedanezen genoemd worden – ervan uitgaande dat de vluchtelingen uit het zuidelijke gedeelte van Soedan komen. Echter, wanneer er wordt gesproken van conflicten tussen enerzijds zuidelijke Soedanezen en anderzijds noordelijke Soedanezen vóór 2011, zal gemakshalve gesproken worden van Zuid-Soedanezen tegenover Noord-Soedanezen. Dit geldt voor het gehele werkstuk.

⁴ J. Crisp, 'A State of Insecurity: The Political Economy of Violence in Kenya's Refugee Camps', *African Affairs* 99 (2000) 397, 608-610.

⁵ Interne dynamiek wordt in deze zin gezien als de mate waarop de sociale ruimte van het kamp is veranderd door de etnische geschillen, waarbij gedacht kan worden aan de veiligheid, de maatschappelijke hiërarchie en de psychologische toestand van de vluchtelingen.

de hoofdvraag omtrent de invloed van etnische geschillen op de interne dynamiek van Kakuma. Het onderzoek rust deels op secundaire literatuur van historici, sociologen en antropologen. Deze bronnen zijn voornamelijk gebruikt voor het uiteenzetten en analyseren van de achtergrond van de bestaande conflicten. Daarnaast is er veelvuldig gebruik gemaakt van primaire bronnen. Hierbij kan gedacht worden aan data en rapporten van humanitaire organisaties over Kakuma. Tevens zijn er interviews met humanitaire medewerkers gehouden die gaan over hun ervaringen met de (Zuid-)Soedanese vluchtelingen.

Het onderwerp omtrent de invloed van etnische geschillen op de interne dynamiek van vluchtelingenkampen is een maatschappelijk relevante kwestie. Vandaag de dag bestaan er veel discussies rondom het opvangen van vluchtelingen in de regio en hoe men hier het meest verantwoord mee om moet gaan. Deze discussie gaat vaak gepaard met de politieke, economische en sociale implicaties die een vluchtelingenkamp met zich mee kan brengen.⁶ Het doel van dit eindwerkstuk is daarom om inzichten te geven in de dynamiek van een vluchtelingenkamp. Het is een veel complexer verschijnsel dan over het algemeen gedacht wordt en daarom is het zeer relevant om meer aandacht te schenken aan de invloed van bestaande etnische geschillen tussen de vluchtelingen. Daarnaast bestaat er al enige decennia een debat omtrent het leveren van humanitaire hulp, waarin een belangrijk kritiekpunt is dat de hulp vaak bij de verkeerde mensen terecht komt. Mensen die hebben meegevochten in de oorlog, of zelfs in het vluchtelingenkamp nog gewelddadig gedrag vertonen. Het is daarom van belang dat er gezocht gaat worden naar oplossingen die ervoor zorgen dat conflicten buiten de humanitaire ruimten worden gehouden.⁷ Ook hiervoor dient dit onderzoek als belangrijke bijdrage. Het duiden van de conflicten in een vluchtelingenkamp is de eerste stap in de zoektocht naar een oplossing.

⁶ Vgl.: J. W. Navis, 'Asielhopper-invasie: Kansloze Asielzoekers van het ene naar het andere EU-land' (versie 7 januari 2017), http://www.telegraaf.nl/binnenland/27385954/___Asielhopper-invasie___html, (11 januari 2017); De Volkskrant, 'Franse minister: 'jungle' Calais zo snel mogelijk dicht' (versie 3 september 2016), <http://www.volkskrant.nl/buitenland/franse-minister-jungle-calais-zo-snel-mogelijk-dicht~a4369938/> (11 januari 2017).

⁷ S. Kenyon Lischer, *Dangerous Sanctuaries: Refugee Camps, Civil War, and the Dilemmas of Humanitarian Aid* (Ithaca 2005), 163-164.

Hoofdstuk 1 Etniciteit in theorie en praktijk

‘(...) we have a useful device for examining the construction of ethnic culture: the shopping cart. We can think of ethnic boundary construction as determining the shape of the shopping cart (size, number of wheels, composition etc.); ethnic culture, then, is composed of the things we put into the cart – art, music, dress, religion, norms, beliefs, symbols, myths, customs.’⁸

Bovenstaand citaat, van sociaal antropologe Joana Nagel, laat zien dat etniciteit een begrip is dat niet te definiëren valt aan de hand van een enkele statische omschrijving. Het bestaat uit verschillende elementen die ieder weer een eigen achtergrond kennen. Het woord etniciteit valt te herleiden naar de studie van de etnologie. Al sinds de negentiende eeuw bestaat er een consensus de term ‘etnologie’ te gebruiken als synoniem voor ‘volkenkunde’. Een etnische groep in deze zin wordt daarom vaak gezien als synoniem voor een volk. Tevens stelt de etnologie dat een etnische groep per definitie een minderheidsgroepering is binnen een maatschappij.⁹ Deze omschrijving wordt echter door verschillende academici als te simplistisch bestempeld.¹⁰ Want wat is dan precies een volk? En als een etnische groep altijd een minderheidsgroepering is, valt er dan nog wel te spreken over dominante etnische groepen binnen een natiestaat? De verschillende betekenissen over het begrip scheppen dus weinig duidelijkheid over het gebruik van etniciteit voor academisch onderzoek. In het kader van het onderzoeken van etnische geschillen tussen (Zuid-)Soedanese vluchtelingen is het daarom van belang stelling in te nemen over het gebruik van het woord etniciteit. De visie van Nagel zal hierbij aan bod komen en afgezet worden tegenover de auteurs David Welsh en Bruce J. Bergman, die etniciteit gekoppeld hebben aan het koloniale verleden van verschillende Afrikaanse landen. Deze auteurs hebben allen een afwisselende definitie van etniciteit. Nagel heeft de rol van etniciteit in de moderne maatschappij van de Verenigde Staten onderzocht. Haar artikel is daarom voornamelijk gebruikt vanwege haar basisdefinitie van etniciteit, waar de onderzoeken van Welsh en Bergman inhoudelijk meer toevoegen aan het begrijpen van etniciteit in de Afrikaanse maatschappij.¹¹

Nagel probeert op structuralistische wijze te verklaren hoe etnische groepen zijn ontstaan. Identiteit en cultuur ziet ze hierbij als de belangrijkste bouwstenen van etniciteit. Bij de etnische identiteitsvorming bestaat er volgens Nagel een discussie omtrent de invloed van *agency versus structure*. Het debat draait om de vraag in hoeverre de etnische identiteit van een individu geschapen wordt door zijn/haar persoonlijke keuzes (agency) en in hoeverre het geschapen wordt door de samenleving (structure). Een etnische identiteit zou daarom een compositie zijn van ‘what you think

⁸ J. Nagel, ‘Constructing Ethnicity: Creating and Recreating Ethnic Identity and Culture’, *Social Problems* 41 (1994) 1, 162.

⁹ N. van der Sijs, ‘Etnologie’ (versie 2010), <http://etymologiebank.nl/http://www.etymologiebank.nl/trefwoord/etnologie> (16 december 2016).

¹⁰ Nagel, ‘Constructing Ethnicity’, 152.

¹¹ Vgl. D. Welsh, ‘Ethnicity in Sub-Saharan Africa’, *International Affairs* 72 (1996) 3, 480; B. J. Bergman, ‘Ethnicity, Patronage and the African State: the Politics of Uncivil Nationalism’, *African Affairs* 97 (1998) 388, 311.

your ethnicity is, versus what *they* think your ethnicity is.’¹² Hierbij spelen politieke beslissingen een rol doordat het erkennen en benoemen van een etnische groep uiteindelijk ook leidt tot het hanteren van etniciteit in het maatschappelijk discours. Cultuur zorgt er vervolgens voor dat mensen zich aangetrokken voelen tot een bepaalde etnische groep. Een gedeelde cultuur zorgt voor een collectief eenheidsgevoel. Cultuur wordt hierbij geconstrueerd door het heruitvinden van het verleden en het uitvinden van het heden. Het verleden dient dus als een instrument om een eenheid te creëren. Onder cultuur verstaat Nagel religie, normen en waarden, taal en gewoonten. Door de constructie van deze aspecten binnen een cultuur vullen etnische groepen hun winkelwagentje.¹³

De theorie van Nagel wat betreft de vorming van etniciteit besteedt verder geen aandacht aan etniciteit in de praktijk. David Welsh gaat verder waar Nagel blijft steken. In zijn artikel *Ethnicity in Sub-Saharan Africa* gaat Welsh in op de verschillende wijzen waarop etniciteit een rol kan spelen in een maatschappij. Zijn focus ligt op etniciteit in verschillende Afrikaanse landen. Welsh zet zich af tegen het eenzijdige gebruik van het begrip etniciteit en is van mening dat het in iedere maatschappij en voor ieder individu een andere rol kan spelen. Het is geen *one-size fits all* soort verschijnsel. Welsh is hierbij wel van mening dat de koloniale tijd een grote rol heeft gespeeld in het construeren van etnische grenzen. Etniciteit is volgens hem namelijk een relationeel concept: een etnische groep kan alleen bestaan als het zich tegen een andere groep kan afzetten. Door de koloniale overheersing kwamen steeds meer inheemse volken intensief met elkaar in aanraking. Waar men voorheen vooral vanuit economisch opzicht contact had met elkaar (bijvoorbeeld door onderlinge handel), kwamen deze volken nu onder een centraal bestuurlijk kader te staan. Koloniale heersers maakten daarbij misbruik van de verschillen tussen groepen door hen anders te behandelen. Dit leidde uiteindelijk tot het ontstaan van etnische grenzen.¹⁴

De visies van Nagel en Welsh lijken beide uit te gaan van etniciteit als sociaal construct¹⁵, maar verschillen in hun opvatting over het ontstaan ervan. Nagel lijkt te suggereren dat een gedeelde cultuur en identiteitsvorming leiden tot een etnische groep, waarbij Welsh meer belang hecht aan de politieke omgang van overheersers met groepen die een uiteenlopend verleden kennen. Bergman deelt deze opvatting van Welsh, maar plaatst het ontstaan van etnische groepen echter al voor de koloniale tijd: ‘the invention of tradition and ethnic identities, along with politics, religions, trading networks and regional economies, were present in Africa long before the European proconsuls arrived to take control and attempt to integrate the continent more directly into the global economy of capitalist modernity.’¹⁶ Hij is echter wel van mening dat de etnische groepen zoals we ze nu kennen ontstaan zijn in de koloniale tijd. Het is hierbij van belang waarde te hechten aan het historische proces van etniciteiten en ze te bestuderen in haar lokale contexten. Het zou te eenzijdig zijn etnische groepen

¹² Nagel, ‘Constructing Ethnicity’, 154.

¹³ Ibidem, 163-167.

¹⁴ Welsh, ‘Ethnicity in Sub-Saharan Africa’, 480-483.

¹⁵ Een sociaal construct is een verschijnsel dat niet natuurlijk is, maar is geschapen door de maatschappij. Uit: Nagel, ‘Constructing Ethnicity’, 152-153.

¹⁶ Bergman, ‘Ethnicity, Patronage and the African State’, 311.

enkel tegenover elkaar te zetten. Zo beargumenteert Bergman dat er ook binnen etnische groepen conflicten kunnen zijn, welke genegeerd zullen worden wanneer een dergelijke groep als homogeen wordt beschouwd.¹⁷

Al met al blijken de auteurs zich allen af te zetten tegen de betekenis van etnische groep als synoniem voor minderheidsgroepering en volk. Ondanks dat ze dit niet concreet benoemen, suggereren ze wel dat een etnische groep kan bestaan zolang er maar een groep tegenover staat. Dit zou tevens betekenen dat cultuur de basis vormt voor etniciteit. Wanneer een groep namelijk een gezamenlijk verleden kent, waarbij zaken als traditie, taal, normen en waarden – kortom: cultuur - gedeeld worden, en vervolgens in contact komt met een groep die hierin verschilt zal er een etnische groep gevormd worden. Cultuur is dus noodzakelijk voor het scheppen van een eenheidsgevoel, maar ook voor het bepalen wie juist niet bij de groep behoren. Dit is tevens het verschil met een volk: een etnische groep ontstaat wanneer volkeren met elkaar in contact komen. Toen koloniaal overheersers de onderlinge verschillen zijn gaan misbruiken in hun eigen voordeel, zijn de etnische grenzen enkel aangescherpt. Hierbij is het echter belangrijk etnische groepen niet als homogeen of statisch te beschouwen. Een etnische groep wordt gevormd door haar historische en regionale context, waarbij interne geschillen niet uitzonderlijk zijn. Etniciteit zal daarom in dit onderzoek gezien worden als sociaal construct, waarbij een gedeelde cultuur de belangrijkste bouwsteen is voor een etnische groep. Vanuit deze theoretische basis zal gekeken worden naar de rol van etniciteit in Soedan en hoe dit in de praktijk tot uiting is gekomen in Kakuma, Kenia.

¹⁷ Bergman, 'Ethnicity, Patronage and the African State', 311-312.

Hoofdstuk 2 Soedan: Een Verdeeld Land

‘In our view, the attempts by various Khartoum-based regimes since 1956 to build a monolithic Arab Islamic state with the exclusion of other parameters of the Sudanese diversity constitutes the fundamental problem of the Sudan and defines the Sudanese conflict. The Sudanese state hitherto has excluded the vast majority of the Sudanese people from governance and therefore their marginalization in the political, economic and social fields.’¹⁸

- Dr. John Garang de Mabior

De geschiedenis van Soedan wordt sinds de achttiende eeuw gekenmerkt door gewapende conflicten, economische uitbuiting en sociale spanningen.¹⁹ Bovenstaand citaat van John Garang, voormalig leider van de Sudan People’s Liberation Army (SPLA), beschrijft de aanleiding van de burgeroorlogen. Garang is van mening dat het Zuid-Soedanese rebellenleger is ontstaan uit protest tegen de islamisering van de regering van Soedan. Spanningen tussen het Arabische deel (noord) en Afrikaanse deel (zuid) van Soedan bestonden echter al eeuwen voor de eerste burgeroorlog zich ontketende. In dit hoofdstuk zal de rol van etniciteit in de geschiedenis van Soedan op chronologische wijze beschreven en verklaard worden. Hierbij zal allereerst de periode waarin Soedan onder koloniaal gezag stond (1821-1956) aan bod komen, gevolgd door periode na de onafhankelijkheid en (de aanloop naar) de Eerste Soedanese Burgeroorlog (1955-1972).²⁰ Deze periode wordt gevolgd door de tijd van de Tweede Soedanese Burgeroorlog (1983-2005), waarin Kakuma Refugee Camp is ontstaan. Afsluitend zal ingegaan worden op de nasleep van de Tweede Soedanese Burgeroorlog en de aanloop naar het huidige conflict in Zuid-Soedan (2013-2016).²¹ De rol van de verschillen en geschillen tussen de etnische groepen in Soedan zal hierbij dus centraal staan, gebaseerd op de definitie van etniciteit als sociaal construct - zoals beschreven in het voorgaande hoofdstuk.

§2.1 Koloniale Tijd (1821-1956)

In de periode tot aan 1898, toen de Europese kolonisten het land binnen traden, was er al sprake van een constructie van/onderscheid in zowel ras als etniciteit in Soedan. Een persoon met een zwarte huidskleur stond bijvoorbeeld gelijk aan ‘slaaf’.²² Daarnaast werd in de Soedanese literatuur van de negentiende eeuw geschreven over de zogenaamde Zanj. Deze benaming omvatte alle niet-islamitische Afrikanen in het land. Tevens werd er in de literatuur gesproken over de Dinkas en Nuers uit zuidelijke Soedan, al gingen veel van hen zich pas identificeren met deze etnische aanduidingen tijdens de koloniale tijd. Verder werd er geschreven over de Nubians, Ja’aliins en Ja’alis’ in het noordelijke en centrale deel van Soedan. Deze drie groepen hielden het islamitische geloof aan en

¹⁸ J. Garang, uitgewerkt door Sudan Tribune, ‘Garang’s speech at the signing ceremony of S. Sudan peace deal’ (versie 9 januari 2005), <http://www.sudantribune.com/text-garang-s-speech-at-the.7476> (17 december 2016).

¹⁹ Johnson, *Root Causes of Sudan’s Civil Wars*, 1-2.

²⁰ A. A. Gadir Ali, I. A. Elbadawi en A. El-Batahani, ‘Sudan’s Civil War : Why Has It Prevailed for So Long?’, in: P. Collier en N. Sambanis (ed.), *Understanding Civil War: Evidence and Analysis, Vol. 1: Africa* (Washington 2005), 193.

²¹ Johnson, *Root Causes of Sudan’s Civil Wars*, 346-352.

²² Ibidem, 44.

kwamen vanaf de koloniale tijd tegenover de Dinkas en Nuers te staan, die het traditionele Afrikaanse geloof aanhielden.²³

Soedan werd vanaf de zestiende eeuw beïnvloed door de Arabische cultuur uit Egypte. Een groot gedeelte van het land stond onder het gezag van de islamitische Funj sultans.²⁴ Zij brachten het Arabische schrift en de islamitische wet (Shari'a) naar Soedan. Zuidelijk Soedan leverde in deze tijd voornamelijk slaven aan slavenhandelaren uit West-Afrika. Na 1821 kwam Soedan officieel onder het gezag van de Egyptenaren te staan. De zuidelijke inwoners waren toen nog grotendeels aanhangers van het traditionele Afrikaanse geloof. Zij werden door de machthebbers voornamelijk gebruikt als slaaf in het leger. Vanaf 1898 kwam Soedan onder gezag te staan van de Anglo-Egyptenaren.²⁵ Vanaf 1920 werd door de Britse machthebbers de Southern Policy (SP) ingevoerd, waarbij officieel werd gesproken van een scheiding tussen het noorden en het zuiden van Soedan²⁶: 'the possibility of the southern (black) portion of the Sudan being eventually cut off from the northern (Arab) area and linked up with some central African system should be borne in mind'.²⁷ Hiermee werd dus in de politiek onderscheid gemaakt tussen de twee gebieden. Deze bestuursvorm had ook gevolgen voor de economie: door de Anglo-Egyptenaren werd er voornamelijk geïnvesteerd in de landbouw en infrastructuur van het noorden. Er werd bewust voor gekozen in het zuiden enkel te investeren in economische activiteiten die alleen op korte termijn welvaart zouden opleveren (zoals rubber-, katoen- en koffieplantages). Hierdoor heeft de SP ervoor gezorgd dat het zuiden economisch achter bleef lopen op het noorden. Het beleid wordt daarom over het algemeen gezien als de oorzaak van de burgeroorlogen.²⁸

Uit het voorgaande valt te concluderen dat er vanaf de zestiende eeuw onderscheid werd gemaakt tussen de verschillende etniciteiten in het zuiden en noorden van Soedan. Door de islamitische overheersing werd het noorden (economisch) bevoordeeld en het zuiden achtergesteld. Tevens brachten de koloniale machthebbers verschillende volken intensiever met elkaar in contact, waardoor er etnische grenzen ontstonden – zoals beschreven in Welsh' theorie in het voorgaande hoofdstuk. Onderstaand figuur laat zien welke etnische groepen sinds de onafhankelijkheid in 1956 bekend waren.

²³ S. Beswick, *Sudan's Blood Memory: The Legacy of War, Ethnicity and Slavery in Early South Sudan* (Rochester 2004), 15-19.

²⁴ Beswick, *Sudan's Blood Memory*, 9-14.

²⁵ De term Anglo-Egyptenaren wordt gebruikt voor de samenwerkende Britse en Egyptische legers die Soedan eind negentiende eeuw veroverde van de zogenaamde Mahdisten (aanhangers van Mohammad Ahmad, die zichzelf tot verlosser – 'Mahdi' – had uitgeroepen en Soedan leidde van 1883 tot 1898). Soedan werd vanaf toen Anglo-Egyptisch Soedan genoemd en geleid door Britse koloniale overheersers. Uit: Johnson, *Root Causes of Sudan's Civil Wars*, 40-46.

²⁶ Gadir Ali, Elbadawi en El-Batahani, 'Sudan's Civil War : Why Has It Prevailed for So Long?', 193-196.

²⁷ Ibidem, 196.

²⁸ Ibidem, 195-197.

Major ethnic group	Number of groups	Population	Share of population (%)	Comments
Arab	12	3,989,533	38.87	Major tribes include Baggara, Dar Hamid, Gawama'a-Budeiriya, Shukriya, Ga'aliyin, and Guhayna. Classification includes a specific group of "unknown."
Nuba	8	572,935	5.58	Specific groups relate to geographical locations in addition to Nuba-Mesiriya and a specific group of "unknown."
Beja	6	645,703	6.29	
Nubiyin	1	330,032	3.22	
Mainly Nilotic	9	1,982,503	19.32	Major tribes include Dinka-North Eastern, Dinka-Rweng, Dinka-Bor, Dinka-South Western, Fung tribes, Nuer. Classification includes "other Nilotic tribes" and "unknown."
Mainly Nilo-Hamitic	5	548,593	5.35	Major tribal groups include Ethiopian tribes, Bari speaking, Latuka speaking, Didinga speaking, and "others."
Mainly Sudanic	6	481,764	4.69	Major tribes include Moru-Madi, Bongo-Baka-Bgirma, Ndogo-Sere, Zande, "other," and "unknown."
Westerners	4	1,358,637	13.24	Includes tribes of western Darfur, French equatorial tribes, Nigerian tribes, and "unknown."
Foreigners with Status	NA	52,622	0.51	
Foreigners with no Status	NA	206,517	2.01	
Miscellaneous	2	93,695	0.91	People with no known tribe.
Total	53	10,262,536	100.00	

Source: Balamoan (1981, p. 152, table 35).

Note: NA = not applicable.

Figuur 1: Populatie van Soedan, verdeeld per etnische groep in 1956.

Bron: Gadir Ali, Elbadawi en El-Batahani, 'Sudan's Civil War: Why Has It Prevailed for So Long?', 206.

§2.2 Eerste Burgeroorlog (1955-1972)

Op de Juba Conferentie van 1947 werd vastgelegd dat Zuid-Soedan een rol zou krijgen binnen het nieuwe parlement. Zowel de Anglo-Egyptenaren als Noord-Soedanezen zagen voordelen bij een verenigd Soedan. Wel bleven de Zuid-Soedanezen de opvolgende jaren pleiten voor een federaal systeem waarbij de provincies een grote mate van inspraak zouden krijgen.²⁹ Na de verkiezingen van 1954, waarbij de noordelingen met een ruime meerderheid in de regering waren gekozen, ontstonden er vaker gewelddadige conflicten tussen de zuid- en noorderlingen. In 1955 vond de zogenaamde Torit Mutiny plaats: Noord-Soedanezen werden op grote schaal uitgemoord in de Zuid-Soedanese regio Equatoria. De aanleiding van het conflict was de onvrede onder de Zuid-Soedanezen door de culturele, religieuze en politieke hegemonie van het noorden.³⁰ De onafhankelijkheid van 1956 was niet voortgekomen uit samenwerking tussen de noord- en zuiderlingen: 'both the timing and the terms of the Sudan's independence were less a product of national mobilization than of international diplomacy.'³¹ Soedan kende nog geen nationale eenheid.

Door de felle reactie van het nationale leger op de Torit Mutiny werd de woede van de Zuid-Soedanezen nog verder aangewakkerd. Daarnaast pleitte de nieuwe regering voor de Arabisering en Islamisering van het Zuiden en begon steeds meer beperkingen te leggen op de christelijke

²⁹ Gadir Ali, Elbadawi en El-Batahani, 'Sudan's Civil War: Why Has It Prevailed for So Long?', 194-198.

³⁰ Ibidem.

³¹ Johnson, *Root Causes of Sudan's Civil Wars*, 68.

geloofsbelijdenis.³² De rebellen die de Torit Mutiny hadden uitgevoerd waren zich ondertussen in buurlanden gaan verenigen onder de naam Sudan African Nationalist Union (SANU). De vorming van de SANU kan gezien worden als het officiële begin van de Eerste Soedanese Burgeroorlog – zij verklaarden de oorlog aan de Soedanese regering.³³ Het probleem van de strijdkrachten uit Zuid-Soedan was echter de onderlinge verdeeldheid. De drie leiders van de SANU behoorden ieder tot een andere etnische groep en ook de organisatie zelf was etnisch verdeeld. Toen Abbud, president van Soedan, in 1965 werd afgezet ontstond de eerste splitsing in de SANU. Twee van de leiders, Aggrey Jaden en Joseph Oduho, wilden van de gelegenheid gebruik maken en zorgden dat Zuid-Soedan zich zou afscheiden, waar de andere leider, William Deng, pleitte voor een federale oplossing. Deng besloot hierop de SANU te verlaten en ook Jaden zou twee jaar later vertrekken, toen hij vond dat de Dinkas te dominant werden. In de jaren zeventig gingen de Zuid-Soedanese rebellen zich echter sterker verenigen in de Anyanya Movement en in 1972 tekenden zij een vredesovereenkomst met de Soedanese regering. Hierin werd de regionale autoriteit vastgelegd.³⁴

Al met al blijkt dat de etnische grenzen tijdens de Eerste Soedanese Burgeroorlog steeds beter voelbaar werden. Zo werd de invloed van Dinkas in de SANU door meerdere rebellen te dominant bevonden. Aan de andere kant wisten de groepen zich nog wel te verenigen tegenover hun gezamenlijke vijand: Noord-Soedan. Dit werd steeds problematischer tijdens de Tweede Soedanese Burgeroorlog.

§2.3 Tweede Soedanese Burgeroorlog (1983-2005)

Na een decennium van relatieve vrede, begon in 1983 opnieuw een burgeroorlog tussen het zuiden en noorden van Soedan. Na de vredesovereenkomst van 1972 heerste er nog veel onvrede in het zuiden. Zo zouden zij er economisch en politiek gezien weinig op vooruit gaan in de jaren zeventig.³⁵ In 1983 werd daarom een organisatie opgericht, die veel steun kreeg van de Zuid-Soedanezen: the Sudan People's Liberation Army/Movement (SPLA/M). De SPLA/M wist zich in te zetten voor de Zuid-Soedanezen van alle etnische groepen.³⁶ Enkel in het begin van de oprichting van de SPLA/M bestond er argwaan vanuit de zogenaamde Equatorianen³⁷; zij waren bang dat de organisatie zich voornamelijk zou inzetten voor de Dinkas. Een belangrijke doelstelling van de SPLA/M was het oprichten van een seculair, sociaal en verenigd Soedan. Dit doel veranderde echter door de jaren heen geregeld, maar hun hoofddoel bleef bestaan: 'changing the power structure at the centre.'³⁸ De beweging ging snel over op het gebruik van geweld om op politiek en militair vlak meer invloed uit te kunnen oefenen.

³² Tijdens de koloniale overheersing van de Anglo-Egyptenaren, waren er Britse missionarissen naar zuidelijk Soedan gekomen. Sindsdien werden veel aanhangers van het Afrikaanse geloof bekeerd naar het christendom. Uit: Johnson, *Root Causes of Sudan's Civil Wars*, 84-86.

³³ Ibidem, 84-101.

³⁴ Ibidem.

³⁵ Gadir Ali, Elbadawi en El-Batahani, 'Sudan's Civil War : Why Has It Prevailed for So Long?', 199-201.

³⁶ Ibidem.

³⁷ Verzamelnaam voor etnische groepen uit de regio Equatoria in zuidelijk Soedan. Uit: Johnson, *Root Causes of Sudan's Civil Wars*, 84-86.

³⁸ Gadir Ali, Elbadawi en El-Batahani, 'Sudan's Civil War : Why Has It Prevailed for So Long?', 200.

Deze militarisering van de SPLM zorgde ervoor dat de macht gemonopoliseerd werd – het werd een autocratie met Dr. John Garang aan de top.³⁹ In de jaren negentig kreeg de SPLA/M een slechtere reputatie door het gedrag van verschillende officieren en rebellen. Hierdoor leek de organisatie haar politieke doel uit het oog te hebben verloren en zich enkel te zijn gaan richten op het plunderen en veroveren van gebieden. De beweging wist haar slechte reputatie echter te herstellen dankzij een stabiel beleid in de veroverde gebieden. Hierdoor namen de plunderingen en mensenrechtenschendingen van de SPLA/M af.⁴⁰

In 1991 ontstond er een splitsing van de SPLA/M. De twee grootste etnische groepen, de Dinka en Nuer, kwamen met elkaar in conflict. Ze waren het oneens over de toekomst van Zuid-Soedan: onafhankelijk of vertegenwoordigd in een verenigd Soedan? Hierdoor ontstonden er twee fracties: de SPLA-Nasir geleid door de Nuer Dr. Riek Machar (die streed voor onafhankelijkheid) en de SPLA-Torit/Mainstream geleid door de Dinka Dr. John Garang (die streed voor een verenigd Soedan). Deze interne conflicten hebben uiteindelijk voor meer doden gezorgd dan de gevechten tussen de SPLA en het Soedanese leger.⁴¹ In hetzelfde jaar stierven ongeveer 350.000 Soedanezen die verblijf hadden gevonden in Ethiopië.⁴² Hier vond namelijk een staatsgreep plaats en de nieuwe machthebbers wilden de vluchtelingenkampen weghebben. Deze werden daarom aangevallen. Het Soedanese leger reageerde hierop door de vluchtelingen die terug Soedan in vluchtten wederom aan te vallen. Een groot aantal vluchtelingen was nu gedwongen verder zuidelijk te vluchten.⁴³ Uiteindelijk kwamen zij in Noord-Kenia en hier ontstond het vluchtelingenkamp Kakuma.⁴⁴

Tussen 1998 en 1999 nam het vertrouwen in de SPLA-Nasir en SPLA-Mainstream af. Veel Dinkas en Nuers hadden het gevoel dat het een strijd van de elite was, waar zij zelf niet langer bij waren betrokken.⁴⁵ Zij waren enkel slachtoffer. Daarnaast hadden zij nog steeds een gezamenlijk vijand, namelijk de islamitische regering in Khartoum. De nieuwe, interne manier van oorlogvoeren was nieuw voor de bevolking. In het verleden bestond er al strijd tussen de Nuers en Dinkas, maar deze ging vaak niet verder dan het plunderen van elkaars vee. Er was voorheen zelden sprake van het moorden van elkaars vrouwen en kinderen.⁴⁶ Eind jaren negentig hebben historisch antropologen Jok Madut Jok en Sharon Elaine Hutchinson interviews gehouden met Soedanezen. Aan de hand van deze interviews hebben zij kunnen vaststellen dat er geen politieke verschillen bestaan die de Nuers en Dinkas zouden scheiden. De enige reden dat Machar en Garang de verschillen tussen de etnische

³⁹ Gadir Ali, Elbadawi en El-Batahani, 'Sudan's Civil War : Why Has It Prevailed for So Long?', 200-201.

⁴⁰ Ibidem, 202-203.

⁴¹ J. Madut Jok en S. E. Hutchinson, 'Sudan's Prolonged Second Civil War and the Militarization of Nuer and Dinka Ethnic Identities', *African Studies Review* 42 (1999) 2, 126-128.

⁴² Madut Jok en Hutchinson, 'Sudan's Prolonged Second Civil War and the Militarization of Nuer and Dinka Ethnic Identities', 126-128.

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ Eggers, *What is the What*, 320.

⁴⁵ Madut Jok en Hutchinson, 'Sudan's Prolonged Second Civil War and the Militarization of Nuer and Dinka Ethnic Identities', 131-133.

⁴⁶ Ibidem.

groepen benadrukten, was om ze te gebruiken voor hun eigen politieke carrière.⁴⁷ Een gedeserteerde SPLA-Mainstream soldaat zei hierover: ‘We don’t care about their political careers, at least not to the extent of killing ourselves. They know this, and that is why they have to make it sound as if tribal wealth was under threat from the rival tribe in order to persuade the people to wage war’.⁴⁸ Ook de Khartoum-regering profiteerde van de interne conflicten. Het gevoel dat de Zuid-Soedanezen één volk was en zij samen konden opstaan tegen de noordelijke dominantie, was langzaam verdwenen.⁴⁹ Uiteindelijk werd in 2005 toch het Comprehensive Peace Agreement (CPA) getekend, wat officieel een einde aan de burgeroorlog maakte. In februari 2011 werd daarnaast door middel van een referendum besloten dat Zuid-Soedan een onafhankelijke, democratische staat zou worden.⁵⁰

De etnische spanningen tussen de Zuid-Soedanezen tijdens de Tweede Soedanese Burgeroorlog hebben uiteindelijk zo een grote rol gespeeld, dat het honderdduizenden mensen het leven heeft gekost. De etnische geschillen werden benadrukt door de machthebbers van de SPLA/M. Doordat de elite onderling met elkaar in conflict was, werden de Nuers en Dinkas hierbij betrokken.

§2.4 Zuid-Soedanese Burgeroorlog (2013-2016)

Na de dood van John Garang, van wie in eerste instantie verwacht werd dat hij president van het nieuwe Zuid-Soedan zou worden, kwam commandant Salva Kiir aan het hoofd van de staat.⁵¹ Zijn regering kwam al snel bekend te staan als door en door corrupt en gemilitariseerd. Daarnaast was het land economisch gezien zeer instabiel en in 2013 bleek de staat al failliet te zijn, grotendeels veroorzaakt door het financieel onverantwoordelijke gedrag van de provinciale elite.⁵² De etnische conflicten, waarbij velen het leven hebben verloren in de Tweede Soedanese Burgeroorlog, waren tevens nooit opgelost. In december 2013 leidde dit tot de eerste gevechten in de hoofdstad van Zuid-Soedan Juba tussen aanhangers van president Silva Kiir, een Dinka, en vicepresident Riek Machar, een Nuer.⁵³ De twee groepen kwamen nu opnieuw tegenover elkaar te staan. De gevechten in Juba hebben ertoe geleid dat er zeventuizend mensen naar Kakuma zijn gevlucht in één maand tijd. De opvolgende maanden kwamen er dagelijks nog driehonderd mensen naar het vluchtelingenkamp.⁵⁴ In april 2015 lanceerde de regering één van de meest gewelddadige offensieven in Unity State, een provincie in het noorden van Zuid-Soedan. Hierdoor moesten minstens honderdduizend mensen vluchten.⁵⁵ Ook in het hedendaagse Soedan vindt er nog een etnisch conflict plaats tussen de niet-

⁴⁷ Madut Jok en Hutchinson, ‘Sudan’s Prolonged Second Civil War and the Militarization of Nuer and Dinka Ethnic Identities’, 131-133.

⁴⁸ Ibidem, 133.

⁴⁹ Ibidem, 137-138.

⁵⁰ Johnson, *Root Causes of Sudan’s Civil Wars*, 346-352.

⁵¹ A. de Waal, ‘When Kleptocracy Becomes Insolvent: Brute Causes of the Civil War in South-Sudan’, *African Affairs* 113 (2014) 452, 347-349.

⁵² De Waal, ‘When Kleptocracy Becomes Insolvent’, 347-349.

⁵³ *The Invisible City: Kakuma*, documentaire, regie Lieven Corthouts, 2016.

⁵⁴ Ibidem.

⁵⁵ Human Rights Watch (HRW), ‘South Sudan: Events of 2015’ (versie 2015), <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/south-sudan> (28 december 2016).

Arabieren in de westelijke regio Darfur en de regering. In 2016 werd zelfs geregeld gesproken van een genocide in de media.⁵⁶

(Zuid-)Soedan kent een lange geschiedenis van etnische conflicten. Sinds de Tweede Soedanese Burgeroorlog zijn deze conflicten steeds prominenter en gewelddadiger geworden. Na de onafhankelijkheid van Zuid-Soedan zijn de spanningen niet verminderd, maar juist volop opgelaaid doordat de machthebbers de etnische verschillen uitbuiten voor hun eigen politieke gewin. Binnen twee jaar na de onafhankelijkheid is er dan ook opnieuw een burgeroorlog uitgebroken. Het aantal (Zuid-)Soedanezen dat naar Kakuma vluchtte, werd steeds groter. In het volgende hoofdstukken zullen de gevolgen van de hierboven beschreven etnische geschillen op het dagelijks leven van de vluchtelingen in Kakuma geanalyseerd worden.

Hoofdstuk 3 Van Ergens naar Nergens

Wat voor leven hadden we in Kakuma? Was het wel een leven? Daar waren de meningen over verdeeld. Ja, we leefden nog, dus in die zin hadden we een leven: we kregen te eten, we konden vriendschappen sluiten, leren en liefhebben. Maar we leefden in een niemandsland. Kakuma was niemandsland. Kakuma, werd ons in het begin uitgelegd, was het Keniaanse woord voor ‘nergens’. En ook los van die betekenis was Kakuma een nergens.⁵⁷

- *Valentino Achak Deng*

Terwijl in zuidelijk Soedan eind jaren negentig het geweld tussen de etnische groepen oplaaide, moesten deze zelfde etnische groepen zien samen te leven in Kakuma Refugee Camp, met alle gevolgen van dien. In juni 1997 vielen er meer dan honderd gewonden door gevechten tussen de Dinkas en Nuers in Kakuma. Op 9 maart 1998 vond er een groot gevecht plaats tussen Soedanese Dinka-Bahr en Dinka-Bor. Honderdvijfenvijftig mensen raakten gewond. In januari 1999 zijn zes Soedanese vluchtelingen om het leven gekomen en driehonderd mensen gewond geraakt door gevechten tussen Dinkas en Didingas. Hierbij zijn er tevens vierhonderd huizen afgebrand en sloegen zesduizend vijfhonderd vluchtelingen op de vlucht.⁵⁸ Zij zochten onderdak bij een gebouw van United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) en een medewerker van de organisatie omschrijft de situatie als volgt: ‘drums of war were heard from the Dinka community, and young men with spears and arrows were sighted going towards the rift, coming towards the reception area (...). We had a

⁵⁶ Vgl. Amnesty International, ‘Sudan: Credible evidence of the use of chemical weapons’ (versie 1 oktober 2016), <http://www.amnestymedia.org/story.asp?ID=PWULO&uID=r712cs2.8i577501163c8a5t.55> (13 januari 2017); E. Reeves, ‘Sudan could explode: Now is not the time for the U.S. to play nice with Khartoum’ (versie 16 december 2016), <https://www.washingtonpost.com/news/global-opinions/wp/2016/12/16/sudan-could-explode-now-is-not-the-time-for-the-u-s-to-play-nice-with-khartoum/> (13 januari 2017).

⁵⁷ Eggers, *What is the What*, 328.

⁵⁸ Crisp, ‘A State of Insecurity’, 608.

terrible time to control the Dinka Sudanese minors from attacking the reception zone.’⁵⁹ De hekken van Kakuma konden het etnisch geweld niet buiten houden.

In dit hoofdstuk zullen de gevolgen van de etnische conflicten in zuidelijk Soedan voor de vluchtelingen in Kakuma bestudeerd worden. Hierbij zal gekeken worden naar de invloed van deze conflicten op het dagelijks leven in Kakuma. Er is echter weinig informatie uit primaire bronnen beschikbaar die hierop ingaan. Na meerdere – vergeefse - pogingen in contact te komen met vluchtelingen in Kakuma, zal het onderzoek zich baseren op secundaire literatuur en gegevens van humanitaire organisaties over het kamp. Allereerst zal gekeken worden naar de invloed van de gebeurtenissen in thuisland (Zuid-)Soedan op de vluchtelingen. Hierbij wordt voornamelijk gefocust op het oplossen van gewelddadige conflicten. Vervolgens zullen de verschillende rollen van de etnische groepen in de maatschappij van Kakuma geanalyseerd worden.

§3.1 Gevlucht naar geweld

De voorbeelden van het geweld dat plaatsvindt in Kakuma die hierboven zijn genoemd zijn nog maar een tipje van de ijsberg. In werkelijkheid vinden er dagelijks gevechten plaats: ‘It is impossible to quantify the amount of violence which takes place in and around Kenya’s refugee camps. (...) Incidents involving death and serious injury take place on a daily basis.’⁶⁰ Deze uitspraak komt van auteur Jeff Crisp. In 2000 heeft hij een onderzoek naar het geweld in Kakuma en Dadaab (een vluchtelingenkamp in het noordoosten van Kenia) uitgebracht. Crisp is medewerker van de UNHCR en heeft daardoor toegang gehad tot rapporten over gewelddadige incidenten die niet publiekelijk toegankelijk zijn. Tevens heeft hij interviews gehouden met vluchtelingen in Kakuma. Uit deze interviews blijkt dat de voornaamste zorg van de vluchtelingen hun veiligheid in het kamp is. Hierbij staan de beschikking tot voldoende eten en de zorgen over familie pas op de tweede en derde plek.⁶¹ Dit geeft dus aan dat de angst voor het geweld veel invloed heeft op het dagelijks leven van de vluchtelingen. In hetzelfde jaar dat Crisp zijn onderzoek uitbracht, werd er een interview gehouden met de UNHCR leider van Kakuma, Dr. Saber Azam. Wanneer hem wordt gevraagd of de vluchtelingen in het kamp betrokken zijn bij politieke gebeurtenissen in hun thuisland, antwoordt hij dat dit niet het geval is. Hij is in de veronderstelling dat de vluchtelingen vreedzaam met elkaar leven, al denkt hij wel dat nieuws over het thuisland de vluchtelingen ook bereikt en zij hier als vanzelfsprekend een mening over hebben.⁶²

Het is daarentegen opvallend dat in dezelfde jaren dat in zuidelijk Soedan het geweld tussen de etnische groepen op een hoogtepunt kwam, zoals beschreven in het voorgaande hoofdstuk, er tevens veel gewelddadige conflicten in Kakuma waren. De mening wat betreft de politieke gebeurtenissen in het thuisland, waar Azam het over heeft, heeft dus waarschijnlijk toch meer invloed op de samenleving

⁵⁹ Crisp, ‘A State of Insecurity’, 608.

⁶⁰ Ibidem, 601.

⁶¹ Ibidem, 602-603.

⁶² Integrated Regional Information Networks (IRIN), ‘IRIN Interview with the Head of UNHCR Kakuma, Dr Saber Azam’ (versie 6 april 2000), <https://www.irinnews.org/fr/node/182711> (31 december 2016).

van Kakuma dan hij denkt. De burgeroorlog die sinds 2013 in Zuid-Soedan woedt, zal daarom mogelijk ook hebben geleid tot een toename van het etnisch geweld in Kakuma, net als het conflict van eind jaren negentig. Unicef meldt daarnaast in maart 2014 dat er sinds het begin van de gevechten in december 2013 33.393 vluchtelingen uit Zuid-Soedan naar Kakuma zijn gekomen.⁶³ Dit getal is in de opvolgende jaren nog gestegen naar 48.868 Zuid-Soedanese vluchtelingen die ná december 2013 naar Kakuma zijn gekomen.⁶⁴ Dit is dus een enorme stijging van het aantal vluchtelingen en zou tevens kunnen leiden tot een toename van gewelddadige conflicten.

Naast de onderlinge problemen tussen de etnische groepen, heeft de invloed van de SPLA op Kakuma ook geleid tot gewelddadige uitbarstingen. De humanitaire organisatie Human Rights Watch (HRW) heeft in 2002 een rapport uitgebracht over deze invloed. Zij hebben vastgesteld dat de SPLA veel macht heeft over het bestuur van Kakuma. Zo hadden de vluchtelingen in het kamp het recht zich te laten representeren door een gekozen vertegenwoordiger. In werkelijkheid werd deze vertegenwoordiger vaak gekozen door iemand van de SPLA. Deze kon er vervolgens voor zorgen dat de macht van de SPLA nog groter werd.⁶⁵ Daarnaast had de SPLA op enkele kilometers van Kakuma een eigen trainingskamp opgezet. Hier werden geregeld jonge vluchtelingen uit Kakuma opgeleid voor de oorlog.⁶⁶ ‘The presence of SPLA leaders in the camps may at times be linked to camp violence. In 1999, the murder of an SPLA commander in Chukudum, Eastern Equatoria, southern Sudan, spurred riots in Kakuma that left five refugees dead and two hundred injured.’⁶⁷ Door de opdeling van de SPLA in verschillende etnische takken, kwamen de etnische groepen in Kakuma vaak tegenover elkaar te staan wanneer er in (Zuid-)Soedan ook gevechten tussen hen uitbraken. Een ander slachtoffer van deze aanwezigheid, was de groep Arabische Soedanezen in Kakuma. Zij werden gezien als anti-SPLA en werden daarom geregeld mishandeld of zelfs vermoord.⁶⁸ De invloed van de SPLA heeft dus de spanningen tussen etnische groepen versterkt. De SPLA is hiertoe in staat door de ligging van het kamp. Doordat het kamp dicht bij de grens met Zuid-Soedan ligt (125 kilometer hiervandaan), konden de soldaten gemakkelijk het kamp betreden zonder tegengehouden te worden door de Keniaanse autoriteiten.⁶⁹ De Kenianen hebben er echter bewust voor gekozen het kamp dicht bij de grens te houden, zodat de vluchtelingen zo min mogelijk zouden worden betrokken bij het economische en sociale leven van het land.⁷⁰ Hier zal verder op ingegaan worden in hoofdstuk vier.

⁶³ Unicef, ‘Kenya Country Office Monthly Humanitarian Situation Report: March 2014’ (versie 11 april 2014), https://www.unicef.org/appeals/files/UNICEF_Kenya_Humanitarian_Situation_Report_March_2014.pdf (31 december 2016).

⁶⁴ UNHCR, ‘South Sudan Situation: Kakuma’ (versie 31 juli 2016), <http://data.unhcr.org/SouthSudan/settlement.php?id=176&country=110®ion=45> (31 december 2016).

⁶⁵ Human Rights Watch (HRW), ‘Why Refugees Leave Kenya’s Refugee Camps’, in: *Hidden in Plain View: Refugees Living Without Protection in Nairobi and Kampala* (versie november 2002), <https://www.hrw.org/reports/2002/kenyugan/kenyugan1002%20ap%20alter-17.htm> (2 januari 2017).

⁶⁶ L. Polman, *De Crisiskaravaan: Achter de Schermen van de Hulpindustrie* (Amsterdam 2008), 109-110.

⁶⁷ HRW, ‘Why Refugees Leave Kenya’s Refugee Camps’ (versie november 2002), <https://www.hrw.org/reports/2002/kenyugan/kenyugan1002%20ap%20alter-17.htm> (2 januari 2017).

⁶⁸ HRW, ‘Why Refugees Leave Kenya’s Refugee Camps’ (versie november 2002), <https://www.hrw.org/reports/2002/kenyugan/kenyugan1002%20ap%20alter-17.htm> (2 januari 2017).

⁶⁹ Crisp, ‘A State of Insecurity’, 622.

⁷⁰ Ibidem, 622-624.

§3.2 Maatschappelijke structuren in Kakuma

In Kakuma is er in de loop der jaren een maatschappelijke hiërarchie ontstaan waarbij nationaliteit en etniciteit een belangrijke rol speelden.

[Er] ontstond al snel een soort maatschappelijke hiërarchie in Kakuma. Boven aan de ladder stonden, als groep, de Soedanezen, want wij waren ver in de meerderheid en overheersten het kamp. Maar als individuen vormden de Ethiopiërs de hoogste sociale klasse (...). Hun rivalen op het gebied van de handel waren de Somaliërs, en de Eritreeërs (...). Vlak onder de handelaars stonden de bevelhebbers van de SPLA, en na hen kwamen de Oegandezen (...).⁷¹

Bovenstaand citaat van Valentino Achak Deng, een Soedanese vluchteling die tien jaar in Kakuma heeft gewoond en op wiens leven het boek *Wat is de Wat is* gebaseerd, geeft de maatschappelijke posities van de nationale groepen weer. Tussen deze nationale groepen vonden echter weinig gewelddadige conflicten plaats. Over het algemeen leefden ze vreedzaam met elkaar samen.⁷² Dit in tegenstelling tot veel etnische groepen. De Dinkas waren in de grootste aantallen in het kamp, gevolgd door de Nuers.⁷³ Deze groepen zijn echter ook weer onderverdeeld in zogenaamde ‘subclans’ die tevens geregeld met elkaar in gevecht waren. Doordat veel van de Soedanese vluchtelingen in Kakuma begin jaren negentig ook in Ethiopië hebben gewoond, hebben zij al handelsnetwerken kunnen opzetten. Deze netwerken zijn in Kakuma vervolgens weer opgepakt. De Nuers hebben hier echter geen aandeel in gehad. Zij waren gewend hun voedsel altijd te delen binnen de stam in Soedan en hadden daardoor nooit eerder een handelsnetwerk moeten opzetten. Maar ook de andere (Zuid-)Soedanezen konden niet concurreren met bijvoorbeeld de Ethiopiërs.⁷⁴ Van oudsher zijn de (Zuid-)Soedanezen een volk van herders geweest. Aangezien het bezitten van vee in Kakuma erg moeilijk was, waren zij vaak zeer afhankelijk van de voedselrantsoenen van de humanitaire organisaties.⁷⁵ Dit maakte de (Zuid-)Soedanezen een zeer kwetsbare groep. De onderlinge concurrentie zorgde er daarbij voor dat er veel argwaan jegens elkaar was. Ook dit droeg bij aan de gespannen sfeer van het kamp.⁷⁶

Kakuma was over het algemeen goed voorzien door de humanitaire organisaties in materieel opzicht. In sociale en psychologische termen was er echter veel onvrede in het kamp. Uit interviews met psychologen in het kamp bleek dat de vluchtelingen vaak kampten met depressie. Daarnaast waren de meesten getraumatiseerd, zeer agressief en gestrest. Dit was vanzelfsprekend grotendeels te wijden aan de conflicten waar ze van gevlucht waren, maar ook het geweld in Kakuma heeft veel negatieve gevolgen gehad. De vluchtelingen kwamen in een neerwaartse spiraal: ze vluchtten voor

⁷¹ Eggers, *What is the What*, 340-341.

⁷² *The Invisible City: Kakuma*, documentaire, regie Lieven Corthouts, 2016.

⁷³ I. Ohta, ‘Coexisting with Cultural “Others”: Social Relationships between the Turkana and the Refugees at Kakuma, Northwest Kenya’, *Senri Ethnological Studies* 69 (2005), 233.

⁷⁴ M. Perouse de Montclos en P. Mwangi Kagwanja, ‘Refugee Camps or Cities? The Socio-economic Dynamics of the Dadaab and Kakuma Camps in Northern Kenya’, *Journal of Refugee Studies* 13 (2000) 2, 213.

⁷⁵ *The Invisible City: Kakuma*, documentaire, regie Lieven Corthouts, 2016.

⁷⁶ *Ibidem*.

conflict in eigen land, leefden vervolgens in een kamp waar deze conflicten nog steeds bestonden dankzij de etnische spanningen waardoor ze zich onveilig bleven voelen. Dit onveilige gevoel leidde ertoe dat de vluchtelingen vervolgens eerder vatbaar waren zelf ook gewelddadig gedrag te vertonen.⁷⁷

In conclusie blijkt dat de etnische geschillen uit (Zuid-)Soedan zijn meegenomen naar Kakuma. De SPLA heeft ervoor gezorgd dat de vluchtelingen betrokken blijven bij de gebeurtenissen in hun thuisland, waardoor er bijna dagelijks gewelddadige conflicten in Kakuma plaatsvinden. Niet alleen de huidige conflicten spelen hierbij een rol. Ook de etnische geschillen die al langer tussen de groepen bestaan zorgen voor een gespannen samenleving. Daarnaast hebben de maatschappelijke structuren van het kamp ook voor wantrouwen tussen etnische groepen uit (Zuid-)Soedan gezorgd, doordat bepaalde groepen in economisch opzicht beter presteerden. Wat er echter nog ontbreekt in de analysering van de gevolgen van de etnische geschillen, zijn de externe invloeden op de dynamiek van Kakuma ten gevolge van deze geschillen. Mogelijk zijn andere factoren dan interne conflicten namelijk cruciaal voor het begrijpen van de rol van etniciteit in het dagelijks leven van de vluchtelingen in het kamp. Het volgende hoofdstuk zal hierop verder gaan.

Hoofdstuk 4 Zee van Onzekerheid: Externe Invloeden op Kakuma

‘According to one UNHCR official in Kenya, “you cannot create an island of security in a sea of insecurity”. It is a statement that neatly encapsulates the difficulties experienced by UNHCR and other humanitarian organizations working in the country’s refugee camps.’⁷⁸

In mei 2016 kondigde de Keniaanse regering aan alle vluchtelingenkampen in het land te gaan sluiten. De vluchtelingen in Kakuma en Dadaab zullen tot mei 2017 de tijd krijgen het land te verlaten.⁷⁹ Terug naar een thuisland waar massamoord en verkrachtingen op hen wachten.⁸⁰ De internationale gemeenschap⁸¹ reageerde met grote verontwaardiging op de beslissing van de Keniaanse Minister van Binnenlandse Zaken Joseph Nkaissery.⁸² Het verplaatsen van honderdduizenden vluchtelingen zou een

⁷⁷ Crisp, ‘A State of Insecurity’, 624-626.

⁷⁸ Ibidem, 618.

⁷⁹ M. Mutiga en E. Graham-Harrison, ‘Kenya says it will shut world's biggest refugee camp at Dadaab’ (versie 11 mei 2016), <https://www.theguardian.com/world/2016/may/11/kenya-close-worlds-biggest-refugee-camp-dadaab> (11 januari 2017).

⁸⁰ K. Lindijer, ‘In Zuid-Soedan dreigt een massaslachting’ (versie 21 november 2016), <https://www.nrc.nl/nieuws/2016/11/21/de-zuid-soedanezen-slachten-elkaar-af-en-de-vn-staan-machteloos-5391757-a1532840> (13 januari 2017).

⁸¹ Met internationale gemeenschap worden alle actoren bedoeld die zich samen inzetten voor een betere wereld voor alle mensen, zoals gedefinieerd in een toespraak van Kofi Annan (Oud Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties). Deze actoren bestaan zowel uit nationale overheden, als uit de zogenaamde *civil society* (alle actoren die in relatie staan met een nationale overheid, van non-gouvernementele organisaties tot kerken). Deze definitie zal in de rest van het onderzoek aangehouden worden. Uit: K. A. Annan, ‘The Meaning of International Community’ (versie 30 december 1999), <http://www.unis.unvienna.org/unis/pressrels/1999/sg2478.html> (13 januari 2017); R. Potter e.a., *Key Concepts in Development Geography* (Reading 2012), 227.

⁸² Vgl. Amnesty International USA, ‘Reckless closure of world’s biggest refugee camp in Kenya will put lives at risk’ (versie 6 mei 2016), <http://www.amnestyusa.org/news/press-releases/reckless-closure-of-world-s-biggest-refugee-camp-in-kenya>

roekeloos besluit zijn waarbij Kenia haar plicht⁸³ tot het opvangen van mensen in nood niet zou nakomen. Het is echter niet de eerste keer dat de Keniaanse regering heeft gedreigd haar kampen te sluiten – iets waar humanitaire organisaties al langer aandacht voor vragen.⁸⁴ Het geweld in de kampen is hierbij zowel een oorzaak als een gevolg van het vluchtelingenbeleid van het land. Ook de humanitaire organisaties in het kamp spelen een rol bij de mate van geweld in Kakuma. In dit hoofdstuk zal daarom geanalyseerd worden in hoeverre humanitaire organisaties betrokken bij Kakuma en de Keniaanse regering invloed hebben op de dynamiek van Kakuma ten gevolge van de etnische spanningen tussen de (Zuid-)Soedanese vluchtelingen.

§4.1 Humanitaire organisaties

Humanitaire organisaties hebben over het algemeen veel moeite met het interveniëren in vluchtelingenkampen wanneer hier etnische conflicten zijn. Zij krijgen te maken met een conflict binnen een humanitaire ruimte en willen zich koste wat het kost vasthouden aan het neutraliteitsbeginsel. Hierdoor bestaan er verschillende grote organisaties, zoals UNHCR, die maar zelden effectieve oplossingen bedenken die etnisch geweld in vluchtelingenkampen tegengaan.⁸⁵ Toch bestaan er wel degelijk organisaties die zich inzetten voor de veiligheid van vluchtelingen in Kakuma. Een voorbeeld hiervan is het Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF). Tijdens een telefonisch interview op 3 januari 2017 met Anneke van Drimmelen, een medewerkster van de organisatie, vertelt zij over haar ervaringen in Kenia. Tussen 1999 en 2000 werkte Van Drimmelen in samenwerking met de organisatie Mathare Youth Sports Association (MYSA) in Nairobi. MYSA is een non-gouvernementele organisatie die meer dan duizend voetbalteams onder haar hoede heeft in Nairobi en probeert jongeren van de straat houden door sportevenementen te organiseren.⁸⁶ Na de grote gevechten eind jaren negentig in Kakuma, besloot de organisatie hier evenementen te gaan organiseren. Zij zette in het vluchtelingenkamp voetbalteams op, waar verplicht vluchtelingen in moesten zitten van drie etnische groepen. Hiermee probeerde ze saamhorigheid onder de etnische groepen te creëren. En met succes: de UNHCR heeft vastgesteld dat de gewelddadige conflicten na het opzetten van sportevenementen zichtbaar afnamen.⁸⁷ Na ongeveer een jaar vertrok MYSA uit Kakuma en de UNHCR zou de regulering van de sportevenementen overnemen. Van Drimmelen heeft echter vernomen dat een halfjaar na haar vertrek, de UNHCR moest bezuinigen op de sportevenementen. Het werd namelijk niet gezien als eerste levensbehoefte. Zelf zegt

will-put-lives-at-risk (7 januari 2016); L. W. Mwagwabi, 'Closing Dadaab is in Violation of Kenya's Supreme Law' (versie 16 mei 2016), <https://www.standardmedia.co.ke/article/2000202041/closing-dadaab-is-in-violation-of-kenya-s-supreme-law> (13 januari 2017).

⁸³ Kenia heeft verschillende verdragen ondertekend van de Verenigde Naties en de Organisation of African Unity (OAU) die het land verplichten vluchtelingen op te vangen. Uit: Crisp, 'A State of Insecurity', 616.

⁸⁴ Human Rights Watch (HRW), 'Kenya: End Abusive Round-Ups' (versie 12 mei 2014), <https://www.hrw.org/news/2014/05/12/kenya-end-abusive-round-ups> (7 januari 2017).

⁸⁵ Kenyon Lischer, *Dangerous Sanctuaries*, 163-164.

⁸⁶ Mathare Youth Sports Association (MYSA), 'About Us', <http://www.mysakenya.org/about-us/> (7 januari 2017).

⁸⁷ Dit is Van Drimmelen verteld na afloop van haar werkzaamheden in Kakuma. Er ontbreken echter aanvullende bronnen die deze informatie bevestigen. Uit: telefonisch interview met Anneke van Drimmelen, 3 januari 2017.

Van Drimmelen hier echter over dat veiligheid wel degelijk een eerste levensbehoefte is en dat de sportevenementen hier indirect aan bijdroegen.⁸⁸ De basisbehoeften van de mens worden veelal gebaseerd op de theorie van psycholoog Maslow, waarbij veiligheid de tweede belangrijkste behoefte is – enkel voorgedaan door fysieke welgesteldheid.⁸⁹ De garantie van de veiligheid van vluchtelingen is – zoals Van Drimmelen al heeft gezegd - dus wel degelijk belangrijk genoeg om als prioriteit te worden gezien door humanitaire organisaties.

Er is de afgelopen decennia veel kritiek gekomen op het optreden van humanitaire organisaties bij gewelddadige conflicten in Kakuma. Critici zijn van mening dat de maatregelen van organisaties als UNHCR ineffectief en beperkt zijn geweest. Zo heeft de Lawyers Committee for Human Rights and African Rights kritiek geuit op het falen van de UNHCR in het uitvoeren van haar plicht de vluchtelingen in Kenia te beschermen tegen geweld.⁹⁰ Crisp is echter van mening dat de UNHCR hierin tekort wordt gedaan. De organisatie heeft zich eind jaren negentig sterker ingezet in het verbeteren van de efficiëntie van de beveiliging en het scheiden van de etnische groepen, zoals de Dinka en Nuer.⁹¹ Tevens blijkt uit een rapport van 2016 van de organisatie dat zij zich sterker wil gaan inzetten voor de veiligheid van de vluchtelingen, onder andere door politieagenten in het kamp beter op te gaan leiden en voorlichtingen te gaan geven aan de vluchtelingen betreft hun rechten en plichten als kampbewoners. UNHCR is van plan om 8% van haar totale budget voor de voorzieningen in Kakuma in 2016 te gaan besteden aan de verbetering van de veiligheid.⁹² Figuur 2 laat zien waar UNHCR het budget verder aan wilt besteden.

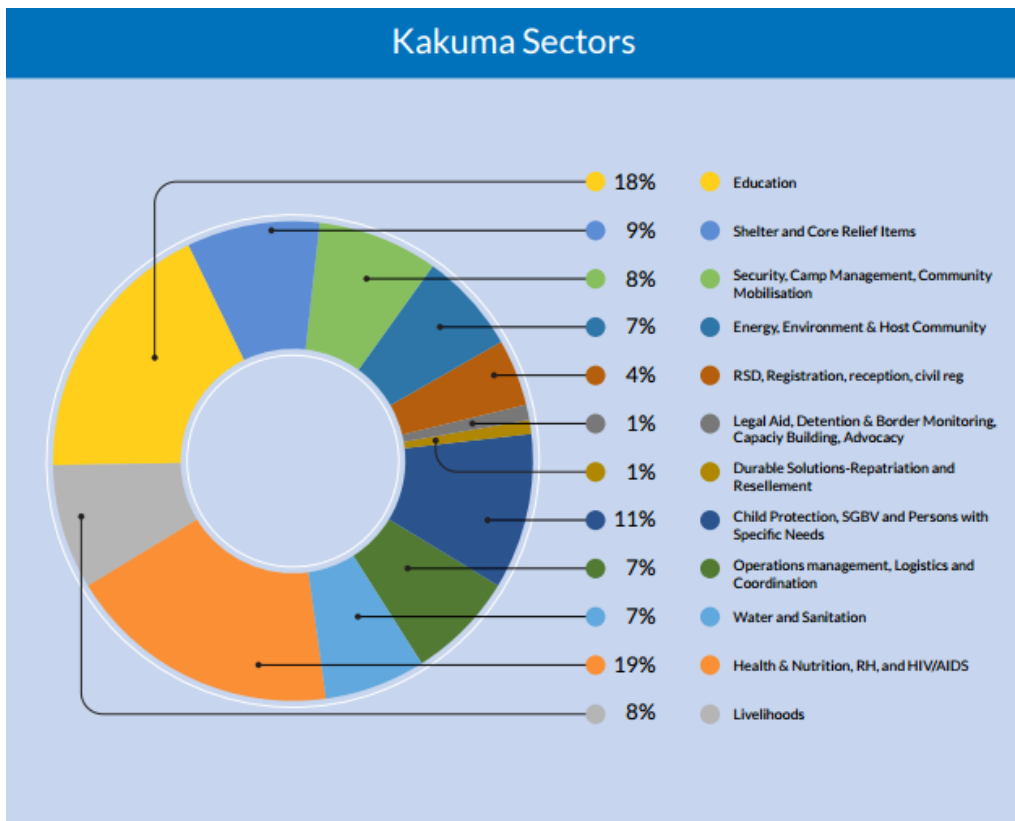
⁸⁸ Telefonisch interview met Anneke van Drimmelen, 3 januari 2017.

⁸⁹ C. D. Green, 'Classics in the History of Psychology: A Theory of Human Motivation', *Psychological Review* 50 (2000), 370.

⁹⁰ Crisp, 'A State of Insecurity', 611-612.

⁹¹ Ibidem.

⁹² UNHCR, 'Kenya Comprehensive Refugee Programme 2016' (versie april 2016), <https://data.unhcr.org/SouthSudan/download.php?id=2739> (14 januari 2017).

Figuur 2: Budget bestedingen UNHCR 2016
 Bron: UNHCR, 'Kenya Comprehensive Refugee Programme 2016' (versie april 2016),
<https://data.unhcr.org/SouthSudan/download.php?id=2739> (14 januari 2017).

Toch houden de meeste humanitaire organisaties zich afzijdig als het aankomt op interveniëren bij etnische conflicten in een humanitaire ruimte. In een interview van begin december 2016 met Heidi Anguria, een kinderverpleegkundige die in 2012 in Zuid-Soedan heeft gewerkt voor Médecins Sans Frontières (MSF), vertelt ze over de etnische conflicten in de vluchtelingenkampen in het land. Wanneer haar wordt gevraagd hoe zij reageerde op deze conflicten en wat volgens haar de rol van MSF is, reageert ze als volgt:

(...) MSF does not get politically involved in conflicts. We always (try to) stay neutral in a conflict. What we do is (...) work on all sides, no matter [for] which group as long as there are people in need. We also react to what happens, [which] means treating injured people. In our hospital in the camp we also had a theater and surgery was done on patients from both sides but Dinkas we always had to remove quickly because it was too dangerous for them (and then also us). For me there is no difference, I treat patients. (...) I also think it is at least not the work of MSF to resolve the tensions. It is [the] work of the politicians and the South Sudanese people. The big NGO's cannot afford to get involved in this otherwise we might not be able to reach the people in need any more and/or put ourselves [in] danger.⁹³

⁹³ Schriftelijk interview (email) met Heidi Anguria, 3 december 2016.

Ook Van Drimmelen is het eens met de uitspraak dat NGO's neutraal zouden moeten blijven. Haar organisatie probeerde zich in te zetten voor iedere vluchteling en geen onderscheid te maken.⁹⁴ Toch kan men vraagtekens plaatsen bij het neutraliteitsbeginsel. Want in hoeverre is het ethisch verantwoord hulp te bieden aan oorlogvoerenden?⁹⁵ Wanneer het algemeen bekend is dat rekruten van de SPLA in Kakuma op kracht komen en vervolgens hun wapens weer oppakken, zou de internationale gemeenschap dan moeten ingrijpen? Journaliste Linda Polman zegt hierover: 'de vraag is niet, of we "dan maar helemaal niks moeten doen". De vraag is: wat is de balans, als je de positieve gevolgen van hulp afweegt tegen exploitatie van de hulp door oorlogvoerenden? Waar houden de humanitaire beginselen op ethisch te zijn?'⁹⁶ Van Drimmelen is echter van mening dat het wel degelijk mogelijk is om zowel neutraal te blijven en toch te interveniëren in Kakuma.⁹⁷ Hiervoor zullen er regelingen moeten worden doorgevoerd waarbij de etnische groepen wel als gelijke worden gezien. Sociale initiatieven als die van MYSA – en daar bestaan er meer van in Kakuma⁹⁸ - zouden hier veel aan bij kunnen dragen.

§4.2 Keniaanse regering

Ook de Keniaanse regering heeft invloed op de dynamiek van Kakuma. Zoals reeds vermeld, heeft de Minister van Binnenlandse Zaken besloten alle vluchtelingenkampen in het land te gaan sluiten. Ook in 2013 werden dezelfde uitspraken gedaan. Volgens HRW was het doel van de regering het zaaien van angst door middel van intimidatie en misbruik – honderden vluchtelingen zijn mishandeld, verkracht en afgeperst - waarna duizenden Somalische vluchtelingen uit Kenia zijn vertrokken. De kampen bleven toen echter nog open.⁹⁹ In 2014 vonden tevens klopjachten¹⁰⁰ plaats op vluchtelingen die buiten de kampen in Kenia leefden.¹⁰¹ De regering heeft haar acties verantwoord door te stellen dat de terroristische organisatie al-Shabaab de kampen gebruikte om wapens binnen te smokkelen.¹⁰² De vijandige houding van veel Kenianen tegenover de aanwezigheid van vluchtelingen in het land bestaat echter al sinds de jaren negentig, toen Kakuma en Dadaab ontstonden. Het vluchtelingenbeleid van

⁹⁴ Telefonisch interview met Anneke van Drimmelen, 3 januari 2017.

⁹⁵ Het is daarnaast vastgelegd tijdens de Conventie van Genève in 1951 – waarop de officiële definitie van een vluchteling volgens het UNHCR wordt gebaseerd – dat er geen hulp zal worden geboden vluchtelingen die: 'have committed war crimes or crimes against humanity, serious non-political crimes, or are guilty of acts contrary to the purposes and principles of the United Nations.' Uit: UNHCR, 'Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees' (versie 1951), <http://www.unhcr.org/3b66c2aa10> (14 januari 2017).

⁹⁶ Polman, *De Crisisrivaal*, 168.

⁹⁷ Telefonisch interview met Anneke van Drimmelen, 3 januari 2017.

⁹⁸ UNHCR, 'Kenya Comprehensive Refugee Programme 2016' (versie april 2016), <https://data.unhcr.org/SouthSudan/download.php?id=2739> (14 januari 2017).

⁹⁹ Mutiga en Graham-Harrison, 'Kenya says it will shut world's biggest refugee camp at Dadaab', <https://www.theguardian.com/world/2016/may/11/kenya-close-worlds-biggest-refugee-camp-dadaab>.

¹⁰⁰ Vooral vluchtelingen die in Nairobi waren werden opgejaagd door de Keniaanse politie. Zij werden vervolgens onder erbarmelijke omstandigheden gevangen gehouden – in overvolle gevangenissen zonder toilet. Ouders werden geregeld gescheiden van kinderen, wat er zelfs toe heeft geleid dat een baby is overleden toen de moeder haar alleen moest achterlaten zonder dat er iemand voor kon zorgen. Ook is een zwangere vrouw overleden toen zij uit een politiebusje werd geduwd. In 2014 zijn honderden vluchtelingen uitgezet, de meeste naar hun thuisland Somalië. Uit: Ibidem.

¹⁰¹ HRW, 'Kenya: End Abusive Round-Ups' (versie 12 mei 2014), <https://www.hrw.org/news/2014/05/12/kenya-end-abusive-round-ups> (7 januari 2017).

¹⁰² Mutiga en Graham-Harrison, 'Kenya says it will shut world's biggest refugee camp at Dadaab', <https://www.theguardian.com/world/2016/may/11/kenya-close-worlds-biggest-refugee-camp-dadaab>.

Kenia is sindsdien gericht geweest op het garanderen van de veiligheid van de eigen bevolking. Er bestaat namelijk een angst dat de staat in gevaar is door de aanwezigheid van vluchtelingen. Dit gevoel komt voort uit verschillende factoren. Zo is men bang dat vluchtelingen het schaarse vruchtbare land in Kenia zullen innemen; dat er wapens het land binnen worden gesmokkeld via de kampen; dat criminele activiteiten en sociale onrust zullen toenemen. Het is voor de vluchtelingen in Kenia daarom bijna onmogelijk om zich voor langere tijd te vestigen buiten de vluchtelingenkampen. Integratie in het economische en sociale leven wordt zo moeilijk mogelijk gemaakt.¹⁰³

Het gevolg van deze houding van de Kenianen tegenover vluchtelingenkampen, is dat de vluchtelingen zelden gestraft worden voor misdaden in Kakuma. In het kamp geldt een zekere mate van wetteloosheid om verschillende redenen. Zo zijn er relatief gezien te weinig politieagenten, zijn de agenten slecht getraind en voorbereid op de problemen van het kamp en hebben zij weinig middelen om onderzoek te doen naar daders van criminele activiteiten. Daarnaast zijn de Keniaanse politieagenten ook zelden gemotiveerd: door de onpopulariteit van het kamp voelt het als een straf voor agenten om er naartoe te worden gestuurd. Tevens is er een zwakke rechterlijke macht in het kamp. Straffen worden niet consequent uitgevoerd (voor verkrachting moet de één een boete betalen en de ander tien jaar naar de gevangenis) en er bestaat geen effectieve getuigenbescherming.¹⁰⁴ Het gevolg hiervan is dat de vluchtelingen het idee hebben dat zij boven het juridisch systeem staan en immuun zijn voor straf. Zij worden zelden opgepakt voor criminele activiteiten.¹⁰⁵

Al met al blijkt dus dat de humanitaire organisaties betrokken bij Kakuma en de Keniaanse regering beide invloed hebben op de dynamiek in het kamp ten gevolge van de etnische geschillen. De humanitaire organisaties stellen enerzijds zich vaak passief op tegenover het etnisch geweld, uit angst dat hun neutraliteitsbeginsel in het geding komt. Maar aangezien zij degene zijn die het kamp grotendeels leiden, worden zij wel verantwoordelijk gehouden voor de onveilige situatie van de vluchtelingen. Aan de andere kant heeft de grootste organisatie in het kamp, UNHCR, de laatste jaren daarom maatregelen genomen die het geweld zouden moeten tegengaan, zoals het scheiden van de verschillende etnische groepen en het trainen van politieagenten. Daarnaast bestaan er kleinere organisaties die door middel van sociale initiatieven proberen saamhorigheid tussen de etnische groepen te creëren. De invloed van de Keniaanse regering is daarentegen voornamelijk beperkt gebleven tot politiek en juridisch niveau. Het negatieve stigma op de vluchtelingenkampen in het land hebben ertoe geleid dat de staat heeft aangekondigd ze te gaan sluiten. Daarnaast heeft de regering het moeilijk gemaakt geweldplegers te straffen in Kakuma, doordat er te weinig middelen en agenten beschikbaar zijn gesteld. Het beleid heeft hiermee niet direct bijgedragen aan de etnische conflicten – zij maken immers geen onderscheid tussen de vluchtelingen – maar hebben het wel indirect

¹⁰³ Crisp, 'A State of Insecurity', 615-618.

¹⁰⁴ Ibidem, 619-622.

¹⁰⁵ Ibidem.

gestimuleerd. Wanneer er geen tot weinig consequenties verbonden zijn aan het uitdragen van geweld, zullen de vluchtelingen hier eerder naar grijpen bij een conflict.

Conclusie

De gehanteerde definitie van etniciteit als een sociaal construct is een goede basis gebleken voor het analyseren van de invloed van etnische geschillen op de interne dynamiek van Kakuma. Soedan kent een lange geschiedenis van binnenlands geweld. Burgeroorlogen in de jaren negentig hebben geleid tot grote stromen van vluchtelingen naar Kenia. Hier bleken er echter nog steeds onopgeloste spanningen te bestaan tussen de vluchtelingen van verschillende etnische groepen. Dit heeft ervoor gezorgd dat er dagelijks gewelddadige conflicten plaatsvonden in het vluchtelingenkamp, waarbij al meermaals gewonden en doden zijn gevallen. De vluchtelingen bleven namelijk nog sterk verbonden met de gebeurtenissen in hun thuisland. Dit is voornamelijk te wijten aan de aanwezigheid van de rebellengroepering SPLA in het kamp. Daarnaast is er een maatschappelijke structuur in Kakuma ontstaan, waarbij bepaalde etnische groepen economisch beter presteerden dan anderen. Dit heeft vervolgens geleid tot veel wantrouwen tussen de groepen. De interne dynamiek van Kakuma blijkt dus sterk beïnvloed te zijn door de spanningen tussen de etnische groepen. Deze hebben ervoor gezorgd dat de vluchtelingen zich constant onveilig voelden. De onveiligheid werd daarnaast nog versterkt door het optreden van de Keniaanse regering. Doordat er een negatief beeld van vluchtelingenkampen bestaat in het land, is de staat niet bereid geweest de mensen en middelen te leveren die het leven in het kamp veiliger kunnen maken. Hierdoor bleven veel gewelddadige conflicten ongestraft. De grote humanitaire organisaties die bij het kamp betrokken zijn, hebben zich ook zelden kunnen inzetten voor het verbeteren van de veiligheid. Dit is grotendeels te wijten aan het neutraliteitsbeginsel dat hen erin beperkt in te grijpen. Kleine humanitaire organisaties hebben echter wel geprobeerd meer saamhorigheid te creëren onder de vluchtelingen. Deze initiatieven zijn succesvol gebleken, maar zijn nog niet opgepakt door de grotere organisaties.

De invloed van de etnische geschillen in Kakuma geven een duidelijk beeld van de relatie tussen enerzijds vluchtelingen en hun thuisland en anderzijds het vluchtelingenkamp en actoren als humanitaire organisaties en de regering van het gastland. Zowel de veiligheid van de vluchtelingen als de reputatie van een vluchtelingenkamp komen in het geding wanneer hier geen helderheid over bestaat. Mensen die vluchten van een oorlog, honger en/of politieke conflicten komen niet blanco een vluchtelingenkamp binnen. Zij dragen een leven aan opvattingen, geloofsovertuigingen, normen en waarden met zich mee. Wanneer zij uit hun levensomgeving worden gehaald, zorgt dit er niet automatisch voor dat de onderlinge problemen die daar bestonden opgelost zijn. Deze problemen worden ook megedragen. Het erkennen van deze problemen door de internationale gemeenschap is de eerste stap in het vinden van een oplossing van de etnische geschillen in een vluchtelingenkamp. Daarnaast blijken sociale initiatieven als die van MYSA zo succesvol te kunnen zijn, dat het geweld

zichtbaar afneemt. Pas wanneer ook grote humanitaire organisaties het creëren van saamhorigheid onder vluchtelingen met een verschillende etnische achtergrond als hun taak gaat zien, zal het geweld in vluchtelingenkampen op grote schaal tegengaan kunnen worden. Veiligheid is een primaire levensbehoefte en zou daarom een prioriteit moeten zijn van alle actoren die zich inzetten voor het welzijn van vluchtelingen.

Bibliografie

Bronnenlijst

- Allen, M., 'Kakuma Map Project' (versie 29 januari 2012), <https://www.behance.net/gallery/3005739/Kakuma-Map-Project> (10 januari 2017).
- Amnesty International, 'Sudan: Credible evidence of the use of chemical weapons' (versie 1 oktober 2016), <http://www.amnestymedia.org/story.asp?ID=PWULO&uID=r712cs2.8i577501163c8a5t.55> (13 januari 2017).
- Amnesty International USA, 'Reckless closure of world's biggest refugee camp in Kenya will put lives at risk' (versie 6 mei 2016), <http://www.amnestyusa.org/news/press-releases/reckless-closure-of-world-s-biggest-refugee-camp-in-kenya-will-put-lives-at-risk> (7 januari 2016).
- Annan, K. A., 'The Meaning of International Community' (versie 30 december 1999), <http://www.unis.unvienna.org/unis/pressrels/1999/sg2478.html> (13 januari 2017).
- De Volkskrant, 'Franse minister: 'jungle' Calais zo snel mogelijk dicht' (versie 3 september 2016), <http://www.volkskrant.nl/buitenland/franse-minister-jungle-calais-zo-snel-mogelijk-dicht~a4369938/> (11 januari 2017).
- Garang, J., uitgewerkt door: Sudan Tribune, 'Garang's speech at the signing ceremony of S. Sudan peace deal' (versie 9 januari 2005), <http://www.sudantribune.com/text-garang-s-speech-at-the,7476> (17 december 2016).
- Human Rights Watch (HRW), 'Kenya: End Abusive Round-Ups' (versie 12 mei 2014), <https://www.hrw.org/news/2014/05/12/kenya-end-abusive-round-ups> (7 januari 2017).
- Human Rights Watch (HRW), 'South Sudan: Events of 2015' (versie 2015), <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/south-sudan> (28 december 2016).
- Human Rights Watch (HRW), 'Why Refugees Leave Kenya's Refugee Camps', in: *Hidden in Plain View: Refugees Living Without Protection in Nairobi and Kampala* (versie november 2002), <https://www.hrw.org/reports/2002/kenyugan/kenyugan1002%20ap%20alter-17.htm> (2 januari 2017).
- Integrated Regional Information Networks (IRIN), 'IRIN Interview with the Head of UNHCR Kakuma, Dr Saber Azam' (versie 6 april 2000), <https://www.irinnews.org/fr/node/182711> (31 december 2016).
- Lindijer, K., 'In Zuid-Soedan dreigt een massaslachting' (versie 21 november 2016), <https://www.nrc.nl/nieuws/2016/11/21/de-zuid-soedanezen-slachten-elkaar-af-en-de-vn-staan-machteloos-5391757-a1532840> (13 januari 2017).
- Mathare Youth Sports Association (MYSA), 'About Us', <http://www.mysakenya.org/about-us/> (7 januari 2017).
- Mutiga, M. en Graham-Harrison, E., 'Kenya says it will shut world's biggest refugee camp at Dadaab' (versie 11 mei 2016), <https://www.theguardian.com/world/2016/may/11/kenya-close-worlds-biggest-refugee-camp-dadaab> (11 januari 2017).

Mwagwabi, L. W., 'Closing Dadaab is in Violation of Kenya's Supreme Law' (versie 16 mei 2016), <https://www.standardmedia.co.ke/article/2000202041/closing-dadaab-is-in-violation-of-kenya-s-supreme-law> (13 januari 2017).

Navis, J. W., 'Asielhopper-invasie: Kansloze Asielzoekers van het ene naar het andere EU-land' (versie 7 januari 2017), http://www.telegraaf.nl/binnenland/27385954/___Asielhopper-invasie___html, (11 januari 2017).

Reeves, E., 'Sudan could explode: Now is not the time for the U.S. to play nice with Khartoum' (versie 16 december 2016), <https://www.washingtonpost.com/news/global-opinions/wp/2016/12/16/sudan-could-explode-now-is-not-the-time-for-the-u-s-to-play-nice-with-khartoum/> (13 januari 2017).

Schriftelijk interview (email) met Heidi Anguria, 3 december 2016.

Sijs, N. van der, 'Etnologie' (versie 2010), <http://etymologiebank.nl/http://www.etymologiebank.nl/trefwoord/etnologie> (16 december 2016).

Telefonisch interview met Anneke van Drimmelen, 3 januari 2017.

The Invisible City: Kakuma, documentaire, regie Lieven Corthouts, 2016.

UNHCR, 'Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees' (versie 1951), <http://www.unhcr.org/3b66c2aa10> (14 januari 2017).

UNHCR, 'Kenya Comprehensive Refugee Programme 2016' (versie april 2016), <https://data.unhcr.org/SouthSudan/download.php?id=2739> (14 januari 2017).

UNHCR, 'South Sudan Situation: Kakuma' (versie 31 juli 2016), <http://data.unhcr.org/SouthSudan/settlement.php?id=176&country=110®ion=45> (31 december 2016).

Unicef, 'Kenya Country Office Monthly Humanitarian Situation Report: March 2014' (versie 11 april 2014), https://www.unicef.org/appeals/files/UNICEF_Kenya_Humanitarian_Situation_Report_March_2014.pdf (31 december 2016).

Literatuurlijst

Bergman, B. J., 'Ethnicity, Patronage and the African State: the Politics of Uncivil Nationalism', *African Affairs* 97 (1998) 388, 305-341.

Beswick, S., *Sudan's Blood Memory: The Legacy of War, Ethnicity and Slavery in Early South Sudan* (Rochester 2004).

Crisp, J., 'A State of Insecurity: The Political Economy of Violence in Kenya's Refugee Camps', *African Affairs* 99 (2000) 397, 601-632.

Eggers, D., *What is the What*, vertaald door W. Scherpenisse en G. Baardman (San Francisco 2006).

Gadir Ali, A. A., Elbadawi, I. A. en El-Batahani, A., 'Sudan's Civil War : Why Has It Prevailed for So Long?', in: P. Collier en N. Sambanis (ed.), *Understanding Civil War: Evidence and Analysis, Vol. 1: Africa* (Washington 2005), 193-219.

Green, C. D., 'Classics in the History of Psychology: A Theory of Human Motivation', *Psychological Review* 50 (2000), 370-396.

Johnson, D. H., *Root Causes of Sudan's Civil Wars: Peace or Truce* (Woodbridge 2013).

Kenyon Lischer, S., *Dangerous Sanctuaries: Refugee Camps, Civil War, and the Dilemmas of Humanitarian Aid* (Ithaca 2005).

Madut Jok, J. en Hutchinson, S. E., 'Sudan's Prolonged Second Civil War and the Militarization of Nuer and Dinka Ethnic Identities', *African Studies Review* 42 (1999) 2, 125-145.

Nagel, J., 'Constructing Ethnicity: Creating and Recreating Ethnic Identity and Culture', *Social Problems* 41 (1994) 1, 156-176.

Ohta, I., 'Coexisting with Cultural "Others": Social Relationships between the Turkana and the Refugees at Kakuma, Northwest Kenya', *Senri Ethnological Studies* 69 (2005).

Perouse de Montclos, M. en Mwangi Kagwanja, P., 'Refugee Camps or Cities? The Socio-economic Dynamics of the Dadaab and Kakuma Camps in Northern Kenya', *Journal of Refugee Studies* 13 (2000) 2, 205-222.

Polman, L., *De Crisiskaravaan: Achter de Schermen van de Hulpindustrie* (Amsterdam 2008).

Potter, R. e.a., *Key Concepts in Development Geography* (Reading 2012).

Waal, A. de, 'When Kleptocracy Becomes Insolvent: Brute Causes of the Civil War in South-Sudan', *African Affairs* 113 (2014) 452, 347-369.

Welsh, D., 'Ethnicity in Sub-Saharan Africa', *International Affairs* 72 (1996) 3, 477-491.

Bijlage 1 Emailgesprek met Heidi Anguria¹⁰⁶

¹⁰⁶ Om privacy redenen zijn persoonsgegevens onleesbaar gemaakt. Anguria heeft aangegeven geen probleem te hebben met het vermelden van haar volledige naam.

Interview

11/24/16 ☆

Jara Bakx <j.bakx@students.uu.nl>
to heidi.anguria ▾

Hello Heidi,

First of all, thank you very much for agreeing with Karen to let me ask you some questions. Like she already told you, I'm in my last year of studying History at the University of Utrecht. I've followed a lot of courses revolving around Globalization, Third World history and Development. My thesis will therefore also be about a conflict in the Third World: the Sudanese Civil War. The main question of my thesis is: *to what extent have the ethnic conflicts between the South-Sudanese refugees influenced the internal dynamic of Kakuma refugee camp in Kenya, 1997-2016.* Before I wanted to send you some of my questions. I was wondering if you have actually worked in Kakuma refugee camp? If not, maybe you could tell me a little bit about where you have worked? Thank you in advance for replying to my email.

Sincerely,

Jara Bakx

11/24/16 ☆

Heidi Anguria <[redacted]>
to me ▾

This message may not have been sent by: [redacted] [Learn more](#) [Report phishing](#)

Hello Jara,
wow - that sounds as if you will need a much better expert than me...
I have not worked in Kakuma camp. I was several times in Bentiu (Unity state) in a big refugee camp there. I also worked in Leer (Unity) and in Lankien (Jonglei state).
I would love to help you but maybe I should see your questions first.
Many greetings

11/28/16 ☆

Jara Bakx <j.bakx@students.uu.nl>
to Heidi ▾

Hello Heidi,

Thank you very much for your response. Even though you have not worked in Kakuma, I see that you have spent a lot of time in refugee camps in South Sudan. Therefore I have changed the

11/28/16 ☆

 Jara Balx <j.balx@students.uu.nl>
to Heidi ▾

Hello Heidi,

Thank you very much for your respons. Even though you have not worked in Kakuma, I see that you have spent a lot of time in refugee camps in South-Sudan. Therefore I have changed the questions I was initially planning on asking you, but I still believe you could shine some light on ethnic tensions in South-Sudan. I hope you find the time to answer them. Before I ask them, I would like to stress that, while answering my questions, you should keep in mind that I would like to know how you experienced it. So there are no right or wrong answers. Thanks again for helping me out.

1. Could you tell me a little bit about who you are, for whom you have worked and in what refugee camps in South-Sudan you were active?
2. When did you work in South-Sudan?
3. How would you describe the dynamics between the different ethnic groups in South-Sudan, during the period you were working there?
4. Who was staying in the refugee camps you have worked in? As in: were there a lot of people who identified themselves with a certain ethnic group (like Nuer or Dinka)?
5. Did you experience any tensions between the refugees? If so: how would you describe these?
6. In case you did not experience any tensions, you can skip the next two questions. But if you did: how did you, as a humanitarian worker, respond to these tensions?
7. Have the organizations who were active in the refugee camps you have worked in ever tried to solve certain tensions? If so: how? If not: why not?
8. How would you, in your personal opinion as a humanitarian worker, try to deal with certain ethnic tensions in refugee camps? Do you believe humanitarian organizations should consider ethnic tensions in their refugee camp policies?

Sincerely,

Jara

...

[Click here to Reply or Forward](#)

Heidi Anguria to me

This message may not have been sent by: [REDACTED] [Learn more](#) [Report phishing](#)

Hello Jara,
you didn't say anything how fast you need the answers.... I didn't have time earlier but I will try.

Your questions:

- I am 58 years old, I am a pediatric nurse and I have worked many years in a university hospital in the North of Germany. I work since many years with MSF. The only refugee camp in SSD was Bentiu (Unity state) but there I was 3 times. I also worked in other places in mobile clinics or a hospital and I did vaccination campaigns.
- Since 2012 I was 7x in SSD.
- I have experienced 2 different problems: first it was about the attacks of the Murles who in the beginning decades ago were only stealing cows but then also started abducting women and children and they are well equipped with weapons which means often injured or dead people. We have been treating people from both sides. The other problem I have seen is the one between Nuer and Dinka. It is an ongoing fight, I had mainly to do with Nuer who clearly say that they don't want the Dinka.
- In the refugee camp (IDP camp = internally displaced people) in Bentiu the vast majority was Nuer, some foreigners who are stranded in SSD were from Ethiopia or Uganda (they were in different sectors). The camp was controlled by UN blue helmets, a bit further outside were the "enemies". This restricted us also in our movements. If not for work reason we could not leave the camp.
- There were definitely tensions amongst the IDP's: one big problem were the youth gangs who don't have work and they know that they are earning money with us. People were also stealing from each other or raping the women. Our national staff was repeatedly attacked cause Another tension came from outside: different groups were coming to recruit young men from the camp for fighting.
- You probably know that MSF does not get politically involved in conflicts. We always (try to) stay neutral in a conflict. What we do is to work on all sides, no matter which group as long as there are people in need. We also react to what happens, means treating injured people. In our hospital in the camp we also had a theater always had to remove quickly cause it was too dangerous for them (and then also us). For me there is no difference, I treat patients. Our national staff in the camp was only Nuer.
- NGO's don't get involved in this. We have to stay neutral by all means to get permission to work on all sides and it is also important for our security.

7. NGO's don't get involved in this. We have to stay neutral by all means to get permission to work on all sides and it is also important for our security. It is the IDP's themselves who try to solve problems. They are organized and there are people who have the power to settle problems.

8. Stay neutral! get as much knowledge as possible to understand what is going on.

What do you mean by your last question about the policies?

I hope this is helping you a bit. Please, let me know if you have more questions.

All the best,
Heidi

Jara Bakk <j.bakx@students.uu.nl>
to Heidi ▾

12/20/16 ☆

Hello Heidi,

I'm sorry for my late response. I still wanted to respond to your last email. If that's okay with you! You said that you didn't fully understand my last question about the refugee camp policies. What I meant with this question was: I was wondering if you believe that humanitarian organizations (like MSF) should consider ethnic tensions in their policy. Since you told me you have experienced some ethnic tensions in South-Sudan, so much that you had to quickly remove Dinka from the camp and could even be in danger yourself, I was wondering if you believe humanitarian organizations should - at least inside the camps - try to deal with the ethnic tensions. This doesn't necessarily have to have a political agenda, but it could mean that an organization tries to resolve some of the tension.

I was also wondering if you could maybe tell me a little bit more about the tensions between Dinka and Nuer. Did the Nuer refugees ever talk to you about why they felt a certain way about the Dinka? Thanks again for helping me!

Sincerely,
Jara

Heidi Anguria <[redacted]>
to me ▾

12/20/16 ☆

Hi Jara,
about your questions:
as a MSF employee I cannot go and ask Nuer or whichever tribe about their feelings towards the other tribe. I also think it is at least not the work of MSF to resolve the tensions. It is work of the politicians and the South Sudanese people. The big NGO's cannot afford to get involved in this otherwise we might not be able to reach the people in need any more and/or put ourselves into danger.

What do you mean by your last question about the policies?

I hope this is helping you a bit. Please let me know if you have more questions.

All the best,
Heidi

Jara Bakx <j.bakx@students.uu.nl> 12/20/16 ☆

to Heidi

Hello Heidi,

I'm sorry for my late response. I still wanted to respond to your last email, if that's okay with you. You said that you didn't fully understand my last question about the refugee camp policies. What I meant with this question was: I was wondering if you believe that humanitarian organizations (like MSF) should consider ethnic tensions in their policy. Since you told me you have experienced some ethnic tensions in South-Sudan, so much that you had to quickly remove Dinka from the camp and could even be in danger yourself, I was wondering if you believe humanitarian organizations should - at least inside the camps - try to deal with the ethnic tensions. This doesn't necessarily have to have a political agenda, but it could mean that an organization tries to resolve some of the tension.

I was also wondering if you could maybe tell me a little bit more about the tensions between Dinka and Nuer. Did the Nuer refugees ever talk to you about *why* they felt a certain way about the Dinka? Thanks again for helping me!

Sincerely,
Jara

...

Heidi Anguria to me 12/20/16 ☆

Hi Jara,

about your questions: I cannot go and ask Nuer or whichever tribe about their feelings towards the other tribe.

I also think it is at least not the work of MSF to resolve the tensions.

It is work of the politicians and the South Sudanese people.

The big NGO's cannot afford to get involved in this otherwise we might not be able to reach the people in need any more and/or put ourselves into danger.

Sorry that I cannot be of more help.

Greetings, Heidi

...

Karen Spekhorst
to Anneke, me ▾
Jan 3 (8 days ago) ☆

Dutch ▾ > English ▾ Translate message
Turn off for: Dutch x

Hallo Anneke,
Allereerst een heel fijn 2017 gewenst.
Ik weet niet of je de mail leest in de vakantie maar ik zou je e-mail adres nog doorgeven aan Jara.
Jara is de dochter van mijn vriendin en doet zolas ik je vertelde een onderzoek naar als ik het goed begrepen heb naar veiligheid en dreiging in dit grote vluchtelingen kamp.
Omdat jij hier gewerkt heb zou je graag wat vragen stellen.
Ik stuur je e-mail adres dan ook cc naar Jara.

Hee tot volgende week,
Groetjes,
Karen
www.scaida.nl/disclaimer

Anneke van Drimmelen
to Karen, me ▾
Jan 3 (8 days ago) ☆

Dutch ▾ > English ▾ Translate message
Turn off for: Dutch x

Hoi Karen,
Jij ook een heel mooi 2017!
Prima dat je mijn e-mailadres doorstuurt naar Jara. Wat toevallig dat zij daar onderzoek naar doet.
Jara, Jambo mzungu
Ik heb daar in 1999-2000 gewerkt via NCI-NSF en een lokale vethalsh in Nairobi (Musa). Ik ben verschillendis keren daar naartoe nenaan (vanuit mijn standplaats Nairnhi) voor

Bijlage 2 Emailgesprek met Anneke van Drimmelen¹⁰⁷

¹⁰⁷ Om privacy redenen zijn persoonsgegevens onleesbaar gemaakt. Van Drimmelen heeft aangegeven geen probleem te hebben met het vermelden van haar volledige naam.

 More ▾

 Dutch ▾ > English ▾ [Translate message](#) Turn off for: Dutch x

Hallo Anneke,

Allereerst een heel fijn 2017 gewenst.

Ik weet niet of je de mail leest in de vakantie maar ik zou je e-mail adres nog doorgeven aan Jara.

Jara is de dochter van mijn vriendin en doet zolas ik je vertelde een onderzoek naar als ik het goed begrepen heb naar veiligheid en dreiging in dit grote vluchtelingen kamp.

Omdat jij hier gewerkt heb zou je graag wat vragen stellen.

Ik stuur je e-mail adres dan ook cc naar Jara.

Hee tot volgende week,

Groetjes,
Karen

www.scalda.nl/disclaimer

 Anneke van Drimmelen to Karen, me ▾ Jan 3 (8 days ago) ☆

 Dutch ▾ > English ▾ [Translate message](#) Turn off for: Dutch x

Hoi Karen,

Jij ook een heel mooi 2017!

Prima dat je mijn e-mailadres doorstuurt naar Jara. Wat toevallig dat zij daar onderzoek naar doet.

Jara, Jambo mzungu

Ik heb daar in 1999-2000 gewerkt via NOC*NSF en een lokale voetbalclub in Nairobi (Mysa). Ik ben verschillende keren daar naartoe gegaan (vanuit mijn standplaats Nairobi) voor sportevenementen. Een Nederlandse collega heeft daar een heel jaar gezeten. Zij weet nog veel meer dan ik. Ik kan je ook in contact met haar brengen. Het doel van de sportactiviteiten was om het geweld in het kamp te verminderen door de verschillende stammen met elkaar te laten kennismaken (minimaal 3 verschillende in een team) en als tijdverdrijf tegen verveling. Er zijn toen heel veel competitities opgezet. De kindsoldaten deden aangepaste sporten zoals zitvolleybal. De UNHCR heeft toentertijd kunnen constateren dat het geweld toen inderdaad is afgenomen.

Jara, je mag me ook bellen:

Plagiaatverklaring

Faculteit Geesteswetenschappen
Versie september 2014

VERKLARING KENNISNEMING REGELS M.B.T. PLAGIAAT

Fraude en plagiaat

Wetenschappelijke integriteit vormt de basis van het academisch bedrijf. De Universiteit Utrecht vat iedere vorm van wetenschappelijke misleiding daarom op als een zeer ernstig vergrijp. De Universiteit Utrecht verwacht dat elke student de normen en waarden inzake wetenschappelijke integriteit kent en in acht neemt.

De belangrijkste vormen van misleiding die deze integriteit aantasten zijn fraude en plagiaat. Plagiaat is het overnemen van andermans werk zonder behoorlijke verwijzing en is een vorm van fraude. Hieronder volgt nadere uitleg wat er onder fraude en plagiaat wordt verstaan en een aantal concrete voorbeelden daarvan. Let wel: dit is geen uitputtende lijst!

Bij constatering van fraude of plagiaat kan de examencommissie van de opleiding sancties opleggen. De sterkste sanctie die de examencommissie kan opleggen is het indienen van een verzoek aan het College van Bestuur om een student van de opleiding te laten verwijderen.

Plagiaat

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. Je moet altijd nauwkeurig aangeven aan wie ideeën en inzichten zijn ontleend, en voortdurend bedacht zijn op het verschil tussen citeren, parafraseren en plagiëren. Niet alleen bij het gebruik van gedrukte bronnen, maar zeker ook bij het gebruik van informatie die van het internet wordt gehaald, dien je zorgvuldig te werk te gaan bij het vermelden van de informatiebronnen.

De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder (deugdelijke) verwijzing: parafrazen moeten als zodanig gemarkeerd zijn (door de tekst uitdrukkelijk te verbinden met de oorspronkelijke auteur in tekst of noot), zodat niet de indruk wordt gewekt dat het gaat om eigen gedachtengoed van de student;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het zonder bronvermelding opnieuw inleveren van eerder door de student gemaakt eigen werk en dit laten doorgaan voor in het kader van de cursus vervaardigd oorspronkelijk werk, tenzij dit in de cursus of door de docent uitdrukkelijk is toegestaan;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

De plagiaatregels gelden ook voor concepten van papers of (hoofdstukken van) scripties die voor feedback aan een docent worden toegezonden, voorzover de mogelijkheid voor het insturen van concepten en het krijgen van feedback in de cursushandleiding of scriptieregeling is vermeld.

In de Onderwijs- en Examenregeling (artikel 5.15) is vastgelegd wat de formele gang van zaken is als er een vermoeden van fraude/plagiaat is, en welke sancties er opgelegd kunnen worden.

Onwetendheid is geen excuus. Je bent verantwoordelijk voor je eigen gedrag. De Universiteit Utrecht gaat ervan uit dat je weet wat fraude en plagiaat zijn. Van haar kant zorgt de Universiteit Utrecht ervoor dat je zo vroeg mogelijk in je opleiding de principes van wetenschapsbeoefening bijgebracht krijgt en op de hoogte wordt gebracht van wat de instelling als fraude en plagiaat beschouwt, zodat je weet aan welke normen je je moeten houden.

Hierbij verklaar ik bovenstaande tekst gelezen en begrepen te hebben.
Naam: Jara Bakx
Studentnummer: 4060199
Datum en handtekening:

Dit formulier lever je bij je begeleider in als je start met je bacheloreindwerkstuk of je master scriptie.

Het niet indienen of ondertekenen van het formulier betekent overigens niet dat er geen sancties kunnen worden genomen als blijkt dat er sprake is van plagiaat in het werkstuk.